

VERSLAG OPENBARE VERGADERING COMMISSIE VEILIGHEID, BESTUUR EN FINANCIËN D.D. 19 SEPTEMBER 2024

[Typ hier]

Datum verslag 24 september 2024
Locatie Stadhuis, raadshal
Verslag door Geertjan Benus (Notutekst)
Vaststelling verslag oktober 2024

Aanwezigen:

Ochtendvergadering

De voorzitter, mevrouw L. Bode, en van het college de wethouder mevrouw S. Schilderman en van de Rekenkamer de heer S. Keulen, en van de commissie de leden: mevrouw M. Fattal (GroenLinks), de heer F. Dekkers (GroenLinks), de heer R. Peters (D66), de heer M. Koning (D66), de heer D. van Bergen (ChristenUnie), de heer T. Stam (PvdA), mevrouw H. Assen (PvdA), de heer van Bommel (Partij voor de Dieren), de heer G. Dijkstra (EenUtrecht), de heer R. Snijder (Student&Starter), mevrouw E. Kolenbrander (Student & Starter), mevrouw T. Meerding (VVD), de heer B. van Steeg (CDA), mevrouw S. Nolten (BIJ1), de heer S. Skori (DENK), de heer R. Maas (Volt), en van de griffie de commissiegriffier de heer J. Lok, en de commissie-secretaris, L. Ulsamer

Middagvergadering

De voorzitter, de heer R. Peters, en van het college de wethouder mevrouw S. Schilderman, en de wethouder R. Streefland en van de Rekenkamer de heer P. Verhoeven (voorzitter Rekenkamer), en van de commissie de leden: mevrouw M. Fattal (GroenLinks), de heer M. Koning (D66), de heer A. Daoua (D66), de heer D. van Bergen (ChristenUnie), mevrouw H. Assen (PvdA), mevrouw Raaijmakers (PvdA), mevrouw T. Westra-van Til (ChristenUnie), de heer A. van Bommel (Partij voor de Dieren), de heer G. Dijkstra (EenUtrecht), mevrouw T. Meerding (VVD), de heer M. de Pagter (VVD), mevrouw E. Kolenbrander (Student en Starter), mevrouw A. Krul (Partij voor de Dieren), de heer B. van Steeg (CDA), mevrouw S. Nolten (BIJ1), de heer R. Maas (Volt), en van de griffie de commissiegriffier de heer J. Lok,

Verslag openbare vergadering commissie VBF d.d. 19 september 2024

Aanwezigen:	- 1 -
1. Opening en mededelingen	- 1 -
2. Vaststellen agenda van 19 september 2024	- 2 -
3. Vaststellen van ingekomen agenderingen	- 2 -
4. Verslagen	- 5 -
5. Toezeggingen/moties	- 5 -
6. Ingekomen stukken	- 5 -
7. Verslag Adviescommissie Controle en Financiën	- 5 -
8. Raadsvoorstel Herijking project Regeling risicovolle projecten	- 5 -
9. Raadsvoorstel Rekenkamerrapport: Over lastig handhaven	- 12 -
10. Voortgangsbrieven aanpak Agenda tegen uitbuiting 2023	- 27 -
11. Raadsvoorstel Rekenkamer rapport: Drempels om te stemmen	- 36 -
1. Opening en mededelingen	

De voorzitter, mevrouw Bode, opent de vergadering om 11.00 uur en heet iedereen een warm welkom.

Mededelingen van de voorzitter

50 **De voorzitter** attendeert de commissie op een memo waarin de burgemeester toelicht waarom ze niet aanwezig kan zijn bij deze commissie. Ze laat zich in deze commissie vervangen als portefeuillehouder door wethouder Schilderman voor het Rekenkamerrapport over Lastig handhaven. In de middag zal wethouder Streefland de honneurs waarnemen.

Mededelingen vanuit de commissie

Geen.

Mededelingen van het college

60 **Wethouder Schilderman** deelt mee klein piketdienst te hebben.

2. [Vaststellen agenda van 19 september 2024](#)

Vandaag vergadert de commissie gedurende twee dagdelen. De voorzitter neemt zich voor de commissie te helpen binnen de gestelde tijd de te behandelen punten af te handelen. **De voorzitter** constateert dat de commissie de agenda ongewijzigd vaststelt.

70 **De voorzitter** attendeert ter introductie van agendapunt 3 de commissie op de toegevoegde lange termijn agenda; dat overzicht biedt een indicatie van de raadsvoorstellen die verwacht worden zodat de commissie rekening kan houden met de eigen agenderingen.

3. [Vaststellen van ingekomen agenderingen](#)

3.1 *Handhavingsdossier Binnenstad 2024*

80 **De voorzitter** deelt mee dat het college aangegeven heeft voorafgaand aan het debat aanvullende informatie te willen toezenden waaronder interne maatregelen voortvloeiende uit het rapport Berenschot. Deze informatie komt naar verwachting begin november beschikbaar. Het voorstel is dit onderwerp te agenderen voor de commissie op 5 december 2024 voor 60 minuten. Dan zullen ook de leden van de commissie ROG worden uitgenodigd om deel te nemen aan het debat voor het ruimtelijk aspect aan het dossier. Wethouder Eerenberg zal hiervoor worden uitgenodigd. Op de vraag of de commissie hiermee kan instemmen ontspint zich een afweging over de te verwachten te besteden tijd tussen de VVD, het CDA, Volt en EenUtrecht. De conclusie uit die overwegingen is een agendering door vijf fracties voor 90 minuten op 5 december.

3.2 Agenderingen ter plaatse op basis van de lijst ingekomen raadsbrieven

Stoppen beboeten buitenslapers voor een Raadsinformatiebijeenkomst geagendeerd door BIJ1, Student & Starter, GroenLinks, DENK, Partij voor de Dieren en de PvdA.

90 **Mevrouw Nolten** (BIJ1) merkt op EenUtrecht hierbij te missen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) antwoordt bevestigend en wordt toegevoegd aan de agenderende fracties.

De voorzitter stelt voor een Raadsinformatiebijeenkomst op 8 oktober voor 60 minuten van 19.30 – 20.30 uur.

Mevrouw Nolten (BIJ1) merkt op dat een brief is toegezegd vanuit het college over dit onderwerp: snel na het reces. Zij vraagt wanneer de toegezegde brief is te verwachten. **De voorzitter** deelt mee dat de boodschap zal worden doorgegeven.

De heer Van Steeg (CDA) had voor het reces aangegeven graag een debat te willen in een Raadsinformatiebijeenkomst over de ongeregelde heden bij FC Utrecht. Hij werkt aan de voorbereiding daarvan. Hij verneemt graag in die bijeenkomst waar alle betrokken partijen staan, welke maatregelen genomen worden en waaraan te denken is als het gaat om nadere stappen. Hij wil graag dat de raad geïnformeerd wordt over de stand van zaken.

De voorzitter stelt voor deze Raadsinformatiebijeenkomst op 8 oktober te plannen van 20.30 uur – 21.30 uur. Aldus is deze agendering vastgesteld.

Drugscriminaliteit

Dit onderwerp wordt geagendeerd door GroenLinks met daarnaast de fracties van D66, ChristenUnie, VVD, Student & Starter. **De voorzitter** nodigt mevrouw Fattal uit de agendering toe te lichten.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) licht toe dat meerdere partijen geconstateerd hebben dat het goed is om een debat te voeren over hoe als gemeente om te gaan met drugs als bestuurlijk aandachtspunt.

De heer Stam (PvdA) sluit zich namens mevrouw Assen aan bij deze agendering.

De heer Van Steeg (CDA) agendeert graag mee en vindt de agendering te algemeen. **De voorzitter** vraagt wat mevrouw Fattal uit het debat wil halen.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) licht toe dat het aandachtspunt zal zijn hoe om te gaan met verschillende soorten drugs. De vraag is ook welke interventies de gemeente pleegt. Zij wil optimaal ruimte hebben om het mogelijk te maken voor de fracties om hun eigen inbreng hierin te leveren.

De voorzitter houdt het voor mogelijk dat het interessant is voor de woordvoerders VOWE. Zij vindt enige richting in dit debat wel handig om na te gaan hoeveel tijd gereserveerd moet worden. Zij vraagt wat GroenLinks uit het debat wil halen.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) wil graag *vernieuwend drugsbeleid* onderzoeken.

De heer Peters (D66) kan voor een groot gedeelte zich aansluiten bij deze richting.

De heer Maas (Volt) sluit zich ook graag aan.

De heer Van Steeg (CDA) is er van harte mee eens dat een aanpassing van het coalitieakkoord nodig is op dit vlak. Hij agendeert graag mee om na te gaan hoe om te gaan met drugs in betrokkenheid van de Utrechtse samenleving.

De heer Snijder (Student & Starter) sluit zich aan bij zijn voorgangers. Hij is ook benieuwd naar toekomstige experimenten of pilots in de stad in de rol van de burgemeester hierin.

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op zoals het CDA haar fractie ook een groot voorstander is van een wijziging in het coalitieakkoord. Zij sluit zich aan. Zij wil het eigen geluid van de VVD hierin laten doorklinken.

De voorzitter ziet een groot draagvlak voor dit debat. Gezien het animo denkt zij aan 120 minuten en overweegt 180 minuten.

De heer Snijder (Student & Starter) adviseert 180 minuten, zeker gezien de aanwezigheid van de burgemeester en wethouder Eerenberg

Mevrouw Ramaker (VVD) zou de richting scherper willen.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) stelt voor 120 minuten met daarbij de nu gemaakte opmerkingen meenemend. Wat haar betreft zou gericht gekeken kunnen worden naar de wijziging van het beleid; dat zou wat haar betreft in 120 minuten kunnen.

De heer Peters (D66) steunt 120 minuten.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) is sceptisch over de nu geraamde 120 minuten, ook omdat veel verschillende meningen en insteken over tafel gaan; wanneer dit zo breed ingezet wordt, voorziet hij dat het niet gaat lukken in 120 minuten.

De voorzitter doet de suggestie te letten op het aantal interrupties. Interrupties zorgen vaak voor aan uitloop; zij inventariseert de fracties die akkoord gaan met 120 minuten en zij stelt vast dat de meerderheid akkoord gaat met 120 minuten.

Zij vraagt of er fracties zijn die op basis van de lijst ingekomen stukken Raadsinformatiebijeenkomst of een commissie agendering willen voorstellen en stelt vast dat daarvoor geen inbreng is.

Wethouder Schilderman geeft een antwoord op de gestelde vraag in het kader van de brief over het stoppen met beboeten van buitenslapers. Die brief over het verbod buiten slapen slapen gaat over twee à drie weken richting de raad; rondom dezelfde tijd als de Raadsinformatiebijeenkomst nu is voorzien.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat hiermee de agenda voor de volgende keer duidelijk is en dat daarin nog ruimte zit.

Hij brengt in herinnering dat hij in de VBF-commissie voor het zomerreces gezegd heeft graag een werkbezoek te willen organiseren naar het Utrechts archief. Hij heeft met het Utrechts archief contact gehad; het archief heeft daarop zeer positief gereageerd. Hij hoopt op veel interesse uit de raad, gezien de ontwikkelingen die plaatsvinden in het Utrechts archief. Dit werkbezoek zou mogelijk zijn op de eerstvolgende VBF-middagvergadering.

De voorzitter peilt de interesse in de commissie: VVD, D66, Volt PvdA, GroenLinks. Zij concludeert dat er voldoende animo is voor de organisatie van een werkbezoek.

Het voorstel is om dit werkbezoek te houden op de eerstvolgende VBF vergadering in de middag.

De heer Maas (Volt) vraagt of de volgende keer ook het rapport van de adviescommissie Participatie op de agenda staat.

De heer Lok (commissie griffier) merkt op dat dat rapport bijgevoegd is bij de raadsbrieven van deze commissie. Het staat de commissie vrij dat te bespreken.

De heer Maas (Volt) geeft te kennen dat graag te willen.

Hij licht toe dat een aantal partijen dat advies hebben geschreven, specifiek voor de raad. Daar komt een aantal uitkomsten uit die specifiek gericht zijn op de raadsleden; daarom lijkt het hem zinvol het advies te bespreken.

De voorzitter vraagt welke fracties zich hierbij aansluiten: GroenLinks, Partij voor de Dieren, CDA, EenUtrecht, ChristenUnie, VVD, Student & Starter.

De heer Dekkers (GroenLinks) denkt dat niet elke fractie inbreng hoeft te hebben; wanneer de discussie zich beperkt tot hoe de raad op dit advies reageert, verwacht hij dat het mogelijk is dit in 60 minuten te bespreken.

De heer Peters (D66) is het daarmee eens. Hij voegt zijn fractie toe aan de agenderende partijen. Hij gaat akkoord met 60 minuten.

De voorzitter neemt ervan kennis dat ook de PvdA toegevoegd wil worden aan de agenderende partijen. Zij agendeert dit agendapunt voor de volgende vergadering

190 van deze commissie voor 60 minuten. Zij rondt hiermee de bespreking van dit agendapunt af.

Mevrouw Ramaker (VVD) stelt de behandelvoorraad aan de orde. Zij leest daar de Nota Waarderen Activeren en Afschrijven van vaste activa die verwacht wordt in het vierde kwartaal eind vorig jaar. Zij vraagt of dit een schrijffout is. Zij vraagt wanneer de nota te verwachten is.

Wethouder Schilderman deelt mee dat de nota WAVA ingepland staat voor het vierde kwartaal van dit jaar; dat ligt ook aan de bespreking in de Adviescommissie. De wethouder kan zich voorstellen dat het college de uitkomsten van die bespreking wil verwerken en dat de planning dan wordt in het eerste kwartaal van 2025.

4. Verslagen

Ter vaststelling:

Conceptverslag commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 13 juni 2024

Conform vastgesteld

Conceptverslag commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 20 juni 2024

Conform vastgesteld

Conceptverslag commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 2 juli 2024

Conform vastgesteld

210 *Conceptverslag commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën 3 juli 2024*

Conform vastgesteld

5. Toezeggingen/aangenomen moties in de raad met daarbij de status d.d. 19 september 2024

Ter vaststelling.

- Motie en toezeggingenlijst commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën op 19 september 2024

Lijst aangenomen moties commissie Veiligheid, Bestuur en Financiën op 19 september 2024

220 De Lijsten zijn zonder opmerkingen vastgesteld.

6. Ingekomen stukken

Geen.

7. Verslag Adviescommissie Controle en Financiën

Verslag adviescommissie CF 30 mei 2024

Dit verslag is ter kennisgeving aangenomen.

230 **De voorzitter** schorst de vergadering voor 2 minuten en heropent de vergadering.

8. Raadsvoorstel Herijking project Regeling risicovolle projecten

Wethouder: Schilderman, Beleidsterrein: Financiën

De Regeling risicovolle projecten (RRP) heeft als doel de controlerende en kaderstellende rol van de raad ten aanzien van risicovolle projecten te versterken. In de Regeling is bepaald dat het college voortdurend beoordeelt of lopende projecten als risicovol gekwalificeerd moeten worden. Op basis van deze beoordeling stelt het college voor de toepassing van de RRP op twee projecten (Restauratie Domtoren en Noordelijke Randweg Utrecht) te beëindigen.

240 **De voorzitter** leidt de bespreking in aan de hand van de annotatie bij de agenda (zie hierboven). De bespreking vindt plaats in twee termijnen.

De commissie

Mevrouw Ramaker (VVD) gaat niet akkoord met het beëindigen van het risicovolle project de Domtoren. Het waarom ontbreekt. Zij vindt het nog maar de vraag of de risico's voorbij zijn met het uit de steigers zijn van de Domtoren. Zij verwijst naar het format van de eindrapportage dat verwoord is in artikel 10 van de regeling. Datzelfde geldt voor haar voor de Noordelijke Randweg. De raad is geïnformeerd over de pauzeknop van dat project. De vraag is of de verbreding van de NRU daarmee geen risicovol project meer is. Zij mist een schriftelijke onderbouwing van waarom dit gewijzigd moet worden.

250 De VVD heeft de lijst met criteria voor risicovolle projecten tegen het project Internationale School Utrecht gelegd. De nieuwbouw van die school heeft impact op de portemonnee van de gemeente Utrecht, op het stadskantoor en de inzet daar en op alle leerlingen en ouders die als expats in Utrecht komen wonen en werken. De VVD maakt graag gebruik van de mogelijkheid die de raad heeft voor het aandragen van een project in de Regeling Risicovolle Projecten. Haar fractie vraagt de commissie het opnemen van de school als risicovol project in deze regeling te steunen.

De heer Dekkers (GroenLinks) vindt het raadsvoorstel begrijpelijk. De onderbouwing is wellicht niet uitgebreid maar wel voldoende om over te gaan tot het tijdelijk afhaken van de NRU als risicovol project. Wat zijn fractie betreft kan dit voorstel met de A-status door naar de raad.

260 Ook zijn fractie heeft vragen over de Internationale School Utrecht; de wethouder heeft toegezegd om aan de hand van de vastgestelde criteria te checken of dit project onder de regeling gebracht moet worden. Hij verwacht dat het college iets kan toelichten in antwoord op de desbetreffende vraag van de VVD. GroenLinks denkt dat nu dit project is aanbesteed, de risico's grotendeels beheerst zijn. Hij vraagt of de wethouder kan toelichten hoe ook zonder deze regeling de risico's van de Internationale School Utrecht, beheerst worden.

De heer Peters (D66) neemt aan dat GroenLinks ook heeft vernomen dat het nieuwe kabinet de NRU nieuw leven wil inblazen. Dat zou betekenen dat de NRU hierna weer op de lijst gezet moet worden; hij vraagt of het dan wellicht handiger is om de NRU op de lijst te handhaven, ook in lijn met de redenering van de VVD.

270 **De heer Dekkers** (GroenLinks) zou het mooi vinden wanneer er weer perspectief komt voor de NRU. Naar wat hij weet is er een afgesproken traject om te gaan kijken naar een voorkeuroplossing die nu in beeld komt. De heer Dekkers vindt het logisch om op het moment waarop daarover helderheid is, het project weer op de lijst te zetten.

De heer Peters (D66) merkt op dat er altijd pieken en dalen zijn in projecten; waarom moet dit project dan voor korte tijd van de lijst af?

280 **De heer Dekkers** (GroenLinks) overweegt dat dit project wellicht eerder van de lijst afgehaald had kunnen worden. Hij vraagt het besef van het bestuur dat wanneer dit op de lijst staat daaraan werk verbonden is terwijl er geen voortgang is.

De heer Peters (D66) werpt tegen dat dit geen antwoord op zijn vraag is. Zijn vraag is waarom dit nu gedaan moet worden met de lijn der verwachtingen in het vooruitzicht.

De heer Dekkers (GroenLinks) antwoordt dat het project niet onder de criteria valt en niet vast overzienbaar is wanneer het weer op de lijst te plaatsen is.

Mevrouw Ramaker (VVD) merkt op dat de onderbouwing ontbreekt terwijl GroenLinks wel een verklaring geeft; zij vraagt hoe GroenLinks tot de onderbouwing komt voor het Noordelijke Randweg.

De heer Dekkers (GroenLinks) zet uiteen dat de onderbouwing al eerder is besproken bij de bespreking van de Noordelijke Randweg Utrecht. Daarbij kwamen de nieuwe perspectieven aan de orde; de onderbouwing is dat het project nu stil ligt en dat het zinvol is dit opnieuw op de lijst te zetten wanneer de voortgang is hervat.

Mevrouw Ramaker (VVD) trekt het breder; de raad heeft de Regeling Risicovolle Projecten vastgesteld. Daaraan is een aantal eisen verbonden, zoals een eindrapportage. Nu worden twee projecten afgevoerd zonder dat voldaan is aan de eindrapportage.

De heer Dekkers (GroenLinks) herhaalt zijn inbreng.

De heer Snijder (Student & Starter) vraagt of het dan niet opportuun is om als college nu meer informatie te geven bij de herijking.

De heer Dekkers (GroenLinks) vindt een eindrapportage over de Dom zinvol. Hij herhaalt zijn overweging als het gaat om het werk dat meekomt met de plaatsing op de lijst. Hij vraagt zich af of het zinvol is.

De heer Peters (D66) begrijpt de keuze om de Domtoren van de lijst te halen; zijn fractie vindt een eindrapportage in een vorm noodzakelijk.

De heer Stam (PvdA) wil meer onzekerheid voorkomen. Hij vraagt of de heer Peters gelezen heeft dat aan het eind van het voorstel staat dat in oktober er een eindrapportage komt conform artikel 10; en dat rapportage voor de NRU eerder een pauzerapportage is.

De heer Peters (D66) is van het afhalen van de lijst van de NRU geen voorstander. Het risico is dat het project van de radar verdwijnt. Dit project blijft een complex en noodzakelijk project ook voor de lange termijn, ook nu het even stil staat. Mogelijk is het project ook in een iets grotere stroomversnelling gekomen dan ten tijde van de initiëring ervan nu het Kabinet van plan is hierin geld te gaan steken; dat is ook de reden waarom het project nu stil ligt. Hij pleit voor het handhaven van dit project op de lijst. Hij wil graag voortgang en de risico's nauwlettend blijven volgen, ook in deze fase.

Hij stelt voor de oprichting van het publieke warmtebedrijf toe te voegen aan de lijst risicovolle projecten; hij vraagt welke financiële en organisatorische risico's verbonden zijn aan het toevoegen van het project. Hij verneemt graag van het college een inschatting of dit project toegevoegd dient te worden en zo ja wanneer.

De heer Stam (PvdA) sluit zich aan bij het voorstel om de Domtoren af te voeren van de lijst risicovolle projecten; het project is grotendeels afgerond.

Bij het maken van het voorstel om de NRU af te voeren, was die intentie logisch; hij kan zich aansluiten bij de vragen van de heer Peters. Heeft het afvoeren zin wanneer spoedig daarna het project weer opgevoerd moet worden?

Ook zijn fractie ziet zoals GroenLinks dat een deel van het risico van de Internationale School is weggevallen nu de aanbesteding is voorgezet. Hij vraagt de wethouder of het project voldoet aan de vastgestelde kaders bij het raadsvoorstel in 2019. Hij sluit zich aan bij de inbreng van de heer Peters over het warmtebedrijf.

De heer Van Steeg (CDA) zoekt naar hoe om te gaan met deze risicovolle projecten. Het afvoeren van beide voorgestelde projecten, leidt zijns inziens tot vragen. De rapportages zijn nodig om het besluit te nemen.

Voor de NRU vraagt hij de wethouder waarom zij dit moment geschikt vindt om het project af te voeren.

340

De heer Van Bommel (Partij voor de Dieren) sluit zich graag aan bij de inbreng van de VVD over de ontwikkelingen in de informatie in het raadsvoorstel; die maken het lastig om te weten wat de huidige risico's zijn.

Zijn fractie sluit zich aan bij de VVD over het opnemen van de Internationale School op de lijst van risicovolle projecten.

Hij vraagt toelichting van de wethouder over de frase dat stoppen met de NRU niet kan omdat de bijdrage van het Rijk zou wegvallen. Hij vraagt of hier sprake is van een politieke keuze om het project niet te stoppen, inplaats van dat het project niet gestopt kan worden.

350

De heer Snijder (Student & Starter) ziet nog niet concreet het belang ervan in om de Internationale School op de lijst te plaatsen van risicovolle projecten.

Zijn fractie vraagt de wethouder of zij kan reflecteren op het gegeven van tijdelijk wonen als mogelijk risicovol project.

De beantwoording

Wethouder Schilderman dankt de commissie voor de aandacht voor de Regeling Risicovolle Projecten. Het grootste deel van de vragen gaat over een aantal verschillende projecten. Zij gaat allereerst in op de Domtoren.

360

De Regeling Risicovolle Projecten stelt voor dat het college een voor doet voor het afvoeren van een project van de Regeling op het moment waarop de risico's beheersbaar zijn geworden. Nadat dat besluit is genomen, komt er een eindrapportage. Bij de Dom is dat het geval; dat project is binnen de tijd en binnen het budget gerealiseerd. Ingaand op de inbreng van de VVD merkt de wethouder op dat ook de laatste zaken die aan de Dom worden uitgevoerd, niet risicoloos zijn. Risicoloosheid bestaat niet. De risico's zijn wel dermate afgenomen dat het risico niet meer overeenkomt met de Regeling Risicovolle Projecten.

370

De heer Peters (D66) vraagt of het in de rede ligt in het vervolg een bredere en nauwe onderbouwing te geven voor het afvoeren van een project. Nu voelt het vreemd pas een eindrapportage te krijgen nadat het besluit is genomen, zonder goed inhoudelijk te kunnen kijken of het tijd is om het project af te voeren van de lijst.

Wethouder Schilderman antwoordt dat de wens voor meer toelichting in het raadsvoorstel breder ligt in de commissie; het lijkt haar verstandig om meer toelichting te geven. Het lijkt haar verstandig die in een volgend geval te geven.

Of het verstandig is de eindrapportage te doen vóór het moment waarop besloten is of het project van de lijst wordt afgevoerd, vraagt zij zich af. Een evaluatie is afgesproken voor de regeling Risicovolle Projecten; zij kan zich voorstellen dat dit een van de vraagstukken is die het college meeneemt in de evaluatie. De voortgangsrapportages vragen iets anders.

380

Mevrouw Ramaker (VVD) attendeert wederom op artikel 1 waarin staat dat B&W een eindrapportage opstelt wanneer een project niet meer als risicovol wordt gezien. Waarom dat niet eerst doen en dat in het raadsvoorstel zetten? Zij begrijpt dat niet.

Wethouder Schilderman antwoordt dat dit zo is afgesproken. In de eindrapportage wil het college het geheel overzien. Het is ook vreemd om een eindrapportage te schrijven terwijl de raad nog niet heeft besloten het project af te voeren van de lijst. Zij herhaalt dat dit punt er is om te evalueren.

Mevrouw Ramaker (VVD) is het daarmee niet eens. Een eindrapportage wordt gebruikt om te verantwoorden waarom een project af te voeren is van de regeling.

390 **Wethouder Schilderman** handhaaft haar voorstel dit gezamenlijk te bezien in de evaluatie.

Zij gaat in op de inbreng over de Internationale School; deze vraag dit project toe te voegen is eerder gesteld en werd beantwoord in het voorjaar van 2023. Inmiddels zijn de risico's verder afgenomen doordat de aanbesteding is gestart en de overeenkomst met het schoolbestuur verder vorm is gegeven; daarmee zijn de risico's ten opzichte van dit punt verder verkleind. Het zou wat het college betreft geen voorstel zijn om hem toe te voegen aan de Regeling, ook omdat dit project niet voldoet aan de uitgangspunten die hiervoor gesteld zijn. Hierbij zij gezegd dat de Internationale School niet zonder risico is, maar er zijn meer grote bouwprojecten; op dit moment zijn de risico's helder belegd en in beeld. Die voldoen daarmee ook niet aan de
400 gestelde vereisten.

Mevrouw Ramaker (VVD) neemt het initiatief vanuit de raad om dit voor te stellen; zij zal dit inbrengen in de raadsvergadering als voorstel de Internationale School op te nemen in de regeling.

Wethouder Schilderman antwoordt dat dat altijd mogelijk is; het staat de VVD vrij dit voorstel te doen.

Mevrouw Ramaker (VVD) licht toe dat het haar te doen is om de stukkenstroom te in te dammen en te reguleren via de begrotingscyclus en de Regeling.

410 **Wethouder Schilderman** begrijpt dat dat de argumentatie is van de VVD. Zij heeft aangegeven waarom dit conform de regeling hierin niet past en ook niet ten opzichte van het meetmoment waarop het college de raad hierover heeft geïnformeerd; die risico's zijn nog verder afgenomen. Zij raadt het de raad af.

Met betrekking tot de NRU hebben meerdere raadsleden vragen gesteld; de wethouder begrijpt die discussie; in de loop van het traject is besloten voor een ander spoor te kiezen. De raad heeft daarmee in lijn niet het totaal van de geraamde middelen geautoriseerd om uit te geven. Daarmee is de scope van de NRU een stuk kleiner en daarmee ook niet risicovol.

420 De regeling voorziet niet in het opleveren van informatie die niet in lijn ligt met het risicovolle conform de regeling. Ook dit is een interessant vraagstuk voor de evaluatie. De wethouder vindt het in de rede liggen om het project weer onder de regeling te brengen, zodra het project weer groter wordt. Ook met de aankondiging van het kabinet, heeft de wethouder op dit moment niet de verwachting dat er een grote verandering in zit. De wethouder zegt dit in de context van de beschikbare middelen. Dat is de aanleiding om dit project te stoppen met het voorstel het project uit te regeling te halen.

De heer Dekkers (GroenLinks) vraagt of de wethouder kan toezeggen dat wanneer weer gesproken gaat worden over het op gang brengen van de NRU – wanneer gesproken wordt over een voorkeursvariant - de overweging aan de orde gesteld wordt of het project weer op de lijst risicovolle projecten geplaatst moet worden.

430 **Wethouder Schilderman** zegt dit toe. Het college zal die dan opnieuw tegen de puntentelling houden en de raad daarover informeren.

De heer Peters (D66) begrijpt de toezegging wanneer gedaan gaat worden wat hier staat. Hij proeft ook bij veel fracties dat zij de NRU willen handhaven op de lijst; in die zin vindt hij de toezegging vreemd.

Wethouder Schilderman zal de toezegging alleen gestand doen wanneer de raad instemt met het raadsvoorstel; het is niet zo nodig wanneer de raad niet instemt. Zij is vol vertrouwen dat de raad het voorstel aanneemt.

440 Momenteel zijn de geautoriseerde middelen nog geen 4 miljoen euro. Dat zegt iets over de omvang die het project kan hebben op dit moment. Financiën is maar een onderdeel van de Risicoregeling. Binnen de huidige kaders geldt ook hiervoor dat het niet voldoet aan de Regeling, omdat de risico's beperkt zijn. Dat verandert wanneer de raad een nieuw kader vaststelt voor de NRU of als er meer budget geautoriseerd wordt. De rapportages worden nu opgeleverd maar de spannende activiteit vindt niet plaats.

De heer Peters (D66) begrijpt dit op zich in financieel opzicht; de samenhangende activiteit is de verbreding van de A27 en de alternatieve ring Utrecht. Dat maakt het op zich al een heel spannend project waarover de raad goed geïnformeerd en grip op wil hebben; hij vraagt of de wethouder dit erkent.

450 **Wethouder Schilderman** antwoordt bevestigend; wanneer de verbreding van de A27 en de alternatieve ring aan de orde zijn, zouden die de aanleiding kunnen zijn om iets anders te willen doen met de NRU. Zij kan zich ook voorstellen dat dit een logisch moment is om weer na te denken over of het project weer terug te brengen is onder de Risicoregeling; het lijken haar logische aanknopingspunten.

Mogelijk is het goed het inhoudelijk gesprek te voeren over welke sturing te geven is aan de NRU. Dit gaat nadrukkelijk over de informatievoorziening; dat is maar één aspect hieraan.

460 De wethouder gaat in op de vragen over het Gemeentelijk Warmte Bedrijf. Dit zou bezien moeten worden; het ligt er heel erg aan hoe een Gemeentelijk Warmte Bedrijf te gaan runnen. Dat zijn heel veel variaties mogelijk. Gaat de gemeente zelf projecten doen voor bijvoorbeeld warmtewinning? Of gaat de gemeente aandelen kopen in een bestaand publiek warmtebedrijf of dat een nieuw bedrijf opgericht gaat worden. Dat heeft impact op de mate van risico.

De heer Peters (D66) vraagt of de wethouder kan toezeggen bij het raadsvoorstel voor het Publiek Warmte Bedrijf op te nemen of het aan de lijst wordt toegevoegd of niet en dat beargumenteerd.

Wethouder Schilderman antwoordt dat dat haar volgende zin zou zijn geweest; zij antwoordt bevestigend. Hiermee rondt zij haar beantwoording af.

Gemiste vragen?

470 **De heer Snijder** (Student & Starter) vraagt de wethouder in te gaan op zijn suggestie tijdelijk wonen onder te brengen onder de Regeling Risicovolle Projecten.

Wethouder Schilderman zet uiteen dat het tijdelijk wonen voor de gemeente Utrecht niet een regeling risicovol project is; dat heeft ermee te maken dat de risico's voor de gemeente beperkt zijn tot eventuele garantstellingen die gedaan zijn. Die waren onderdeel van de besluitvorming destijds. Dat risico is gemaximeerd. De gemeente zit er niet op verschillende complexe wijzen in. In een eerdere telling is dit project niet naar boven gekomen als een project dat onder de regeling zou moeten vallen. De wethouder oppert bij de volgende voortgangsrapportage het resultaat van een herhaalde telling te betrekken. Zij zegt toe hierop terug te zullen komen.

480 **De heer Van Bommel** (Partij voor de Dieren) vraagt de wethouder in te gaan op zijn vraag of het niet kunnen stoppen met de NRU een politieke keuze is.

Wethouder Schilderman antwoordt dat dit een keus is; het college acht het onverstandig om het hele project stop te zetten. Zij stelt voor het inhoudelijk debat in de inhoudelijke commissie te voeren.

Tweede termijn

De heer Peters (D66) ziet in dat de stemming 50/50 is; hij is in dubio of doorzenden naar de raad in de rede ligt. Hij stelt die vraag aan zijn collega raadsleden.

490 **De heer Stam** (PvdA) stelt voor het door te geleiden naar de raad met amendementen van de partijen die het er niet mee eens zijn; dan kan er een stuk toegevoegd worden of uitgehaald.

Mevrouw Ramaker (VVD) vindt dit besluit onvoldoende rijp voor bespreking in de raad; zij handhaaft haar kritiek dat de onderbouwing ontbreekt. Zij weet niet waar D66 op doelt wanneer hij spreekt over 50/50. Dit is voor haar fractie in ieder geval een bespreekpunt.

De heer Snijder (Student & Starter) is er nog niet helemaal uit. Hij heeft meer informatie nodig wanneer de variant van de heer Stam gevolgd wordt.

500 **De voorzitter** concludeert dat aan de ene kant gezegd wordt dat het raadsvoorstel doorgaat naar de raad met mogelijke amendementen, of dat het raadsvoorstel teruggenomen wordt door het college met het verzoek een nieuw raadsvoorstel in te dienen.

De voorzitter peilt de stemming dit raadsvoorstel door te sturen naar de raad: PvdA, GroenLinks, Volt, ChristenUnie, D66, Student & Starter. Zij concludeert hieruit dat dit voorstel doorgaat naar de raad met de B-status.

Na afstemming met de commissie stelt zij voor 30 minuten te reserveren voor de bespreking.

510 In de afstemming brengt **de heer Peters** (D66) in mogelijk een voorstel in te dienen de NRU niet af te voeren en een motie in te dienen over de onderbouwing die de raad in het vervolg nodig heeft. Hij kan hij kan zich voorstellen dat daarover nog enige discussie kan ontstaan.

De heer Snijder (Student & Starter) weet niet of hij op basis van de commissie behandeling voldoende informatie heeft om te kunnen beoordelen of de NRU wel of niet op de lijst moet blijven staan. Hij vraagt het college andermaal meer toelichting te geven.

520 **Wethouder Schilderman** antwoordt dat zij meer toelichting kan geven. Zij herhaalt dat de aankondiging van dit voorstel een half jaar geleden is gedaan; in die aankondiging stond ook de toelichting; de stand van zaken met de NRU. Datzelfde geldt voor de Domtoren. Het is ook fysiek zichtbaar dat het project is afgerond. Ze kan allerlei informatie leveren maar heeft de idee dat die informatie al bij de raad ligt. Zij verneemt graag welke specifieke informatie raadsleden nodig hebben. Zij zal nagaan of zij die informatie kan toezenden vóór de raadsbehandeling.

De heer Peters (D66) ontvangt graag voor de raadsbehandeling de precieze argumentatie hoe dit is besproken in het college om de NRU uit de lijst te halen, en in het licht van waar het gemeentebestuur nu staat. Dat is anders dan een half jaar geleden.

Wethouder Schilderman kan de informatie toezenden, maar zij gaat ervan uit dat de portee van deze informatie de raad een half jaar geleden heeft ontvangen in de brief. Zij zal nagaan of het college daaraan nog iets kan toevoegen en of de huidige

stand van zaken tot een gewijzigd inzicht leidt. Er is niet de hele bak geheime informatie uit het college; die informatie heeft de wethouder gedeeld met de raadsleden.

De voorzitter attendeert de wethouder op het moment van de raadsvergadering: volgende week. Zij vraagt of de wethouder in staat is om de gevraagde informatie vroegtijdig te geven.

Wethouder Schilderman verwacht de informatie dinsdag voorafgaande aan de raadsvergadering te kunnen leveren.

De heer Dekkers (GroenLinks) merkt op dat naast dit besluit een discussie loopt over de evaluatie van de regeling; hij attendeert op de lunchpauzebijeenkomst van vandaag. Hij doet de oproep bij de wethouder niet een voorschot te nemen op de evaluatie.

De voorzitter neemt deze toevoeging in dank aan. Zij stelt voor dit raadsvoorstel door te geleiden naar de raad met de B-status voor 30 minuten.

Zij schorst de vergadering voor 5 minuten en heropent de vergadering voor de bespreking van agendapunt 9.

9 Raadsvoorstel Rekenkamerrapport: Over lastig handhaven

Burgemeester, Beleidssterrein: Openbare Ruimte/Toezicht en Handhaving

De Rekenkamer Utrecht heeft onderzoek gedaan naar de aanpak van overlast in de openbare ruimte. Uit het onderzoek blijkt dat handhavers die voor de gemeente de straat op gaan om ervoor te zorgen dat overlast wordt aangepakt, steeds minder goed hun werk kunnen doen. Inwoners van de stad die overlast melden zijn daarover ook steeds vaker ontevreden. In het voorliggende rapport worden de conclusies en aanbevelingen nader toegelicht.

De voorzitter leidt de bespreking in aan de hand van de annotatie bij de agenda (zie hierboven) Het voorstel wordt besproken in twee termijnen. Wethouder Schilderman zal de beantwoording voor haar rekening nemen namens het college.

De Rekenkamer

De heer Keulen (Rekenkamer) heeft onderzoek gedaan naar de effectiviteit van de aanpak van de handhaving in de openbare ruimte. Dit is gedaan omdat dit een primaire taak is van de gemeente. De burgers hebben direct te maken met een niet effectieve handhaving. De Rekenkamer heeft zich niet gefocust op openbare orde en veiligheid. Daar is de gemeente sterk afhankelijk van ook internationale wetgeving, de inzet van politie en van het OM.

De Rekenkamer constateerde een groeiend takenpakket. Tegelijkertijd was te zien dat melders van overlast vaker ontevreden waren over de aanpak door handhavers. De melders krijgen niet de terugkoppeling die zij zouden kunnen krijgen gezien de beschikbare data. Dat is mede het gevolg van de druk op de handhavingorganisatie.

Het aantal overlastmeldingen is sinds 2015 bijna verdrievoudigd tot bijna 27.000. Ook het aantal taken van de BOA's is sterk gegroeid. De budgetten en personele capaciteit stijgen niet met de ontwikkelingen mee. Die budgetten liggen vast. De budgetten worden gegeven door de ambtelijke organisaties en door een groep opdrachtgevers. Hierdoor heeft de handhavingorganisatie in totaal 11 afzonderlijke budgetten waarover afzonderlijk moet worden afgestemd. De gewenste optimale afstemming kwam de Rekenkamer als onnavolgbaar over. Dat gold vooral voor ruimte en stadsbedrijven.

580 Van een goede inhoudelijke afweging tussen de verschillende taken kan om die reden geen sprake zijn. Het is onduidelijk hoe de inzet van handhaving moet bijdragen aan het realiseren van de beleidsstukken; dat komt ook door een gebrek aan effect-indicatoren. Daardoor is het effect van de handhaving in de praktijk onduidelijk.

Deze gebrekkige inhoudelijke afstemming, versplintering van de budgetten en het groeiende takenpakket, maken dat VTH THOR een niet vol te houden wissel op zichzelf trekt en dat de kwaliteit van de handhaving daardoor inteert. Om die reden doet de Rekenkamer vijf aanbevelingen die kunnen bijdragen aan een betere kwaliteit van handhaving, en aan een beter inzicht in het effect. De gemeenschappelijke noemer daarin is het aanbrengen van een veel duidelijker en beter navolgbare relatie tussen taak, budget en de keus in de handhaving en het effect ervan.

590 De Rekenkamer pleit ervoor de kennis van de melders van overlast beter te betrekken bij de organisatie van de handhavingstaken en deze actiever terug te koppelen. De Rekenkamer is blij met de onderschrijving door het college van zijn conclusies, en zeker van de hoofdconclusie en met het overnemen van de meeste aanbevelingen.

De commissie

De heer Maas (Volt) dankt de Rekenkamer voor de uitstekende rapporten en de toelichting er op. Hij spreekt nadrukkelijk zijn respect uit richting VTH THOR voor dat de afdeling haar werk nog zo goed doet, ondanks de druk op die organisatie. Hij heeft enkele vragen over de waarnemingen van de Rekenkamer die hij in principe

600 aan het college stelt maar misschien wil de Rekenkamer daarop ook ingaan. Met betrekking tot Deelconclusie en aanbeveling 1 vraagt hij wanneer er zicht komt op het meten van de tevredenheid op een andere manier. Hij vraagt of mensen gebeld kunnen worden ondanks het vele werk, bijvoorbeeld door in een retourmail op te nemen dat ze gebeld willen worden. Hij vraagt hierop de reactie van het college. Hij vraagt naar een analyse waarom 2% van de mensen reageert op het tevredenheidonderzoek; het is wellicht effectiever om het onderzoek af te schaffen en iedereen te bellen?

610 Ten aanzien van deelconclusie 2 en aanbeveling 5 vraagt hij wat het college gaat doen om de verdere afstemming met VTH THOR te organiseren en ervoor te zorgen dat een en ander navolgbaar gaat worden; zal de raad dit terugzien in een Plan van Aanpak of krijgt de raad inzicht in het te maken format? Ten aanzien van deelconclusie 3 en 4 en aanbeveling 2, 3 en 4 en de doelen en indicatoren, is zijn fractie blij met de opmerking van het college dat het hieraan extra aandacht gaat besteden. Hij heeft ook begrepen dat ideeën bestaan binnen VTH THOR hoe de afdeling dat wil vormgeven. Hij is daar benieuwd naar. Hij vraagt zich af of de raad de doelen en de indicatoren gaat terugzien in de jaarstukken. Hij vraagt of het college daarover iets kan zeggen.

620 Ten aanzien van deelconclusie 3 vraagt zijn fractie zich af waarom niet overgegaan wordt tot het instellen van een totaalbudget voor VTH THOR. Hij krijgt hierop graag een analyse. De afdeling kan dan beter de regie voeren, sturing geven aan de inzet. Het zal de flexibiliteit enorm helpen en ook mogelijk bijdragen aan het beter realiseren van de doelen wanneer de afdeling de middelen krijgt om strakker te sturen op doelen en indicatoren. Dan moet dat de raad ook middelen geven om te kunnen blijven sturen.

Mevrouw Assen (PvdA) zat ook op dat spoor. Na contact met Toezicht en Handhaving heeft zij begrepen, dat een aantal budgetten landelijk zijn - bijvoorbeeld om seksuele intimidatie, straatintimidatie tegen te gaan – zij vraagt het standpunt van VOLT wanneer de fractie dit in overweging neemt.

630 **De heer Maas** (Volt) heeft die vragen ook; hieraan zit een aantal wettelijke componenten. Hierop zijn mensen specifiek geschoold. Zijn fractie zoekt naar hoe te komen tot maximale flexibiliteit binnen de daarvoor gestelde kaders en regels. Hij vervolgt zijn inbreng met op te merken dat het toenemen van de flexibiliteit iets doet met aanbeveling 4.

Tenslotte vraagt hij of het mogelijk is te onderzoeken of er nog meer met laagdrempelige technologie te in te zetten is ter vermindering van de capaciteitsdruk. Ook hierop vraagt hij de reactie van de wethouder.

De heer Van Steeg (CDA) bevestigt dat fors gekort is op THOR; hij vraagt hoe de heer Maas dat ziet in het kader van dit rapport.

640 **De heer Maas** (Volt) ziet dat als een enorm knelpunt. Wellicht zou daar laagdrempelige technologie iets kunnen doen. Hij krijgt hierop graag een antwoord van het college.

De heer Van Steeg (CDA) vindt dat dan eerst de antwoorden moeten komen voordat de raad zo in het budget kan hangen.

De heer Maas (Volt) beschouwt dat budget als een gepasseerd station. Dit zal nu moeten binnen de budgettaire middelen met als doel meer efficiëntie.

Mevrouw Meerding (VVD) schetst de verloedering waarop de bewoners meldingen doen; het is nu gebleken dat Utrecht niet goed scoort en dat de bewoners ontevreden zijn. Wat haar fractie betreft moet dat anders.

650 Haar fractie herkent de aanbevelingen en signalen uit het rekenkamerrapport. Het niet meegroeien van het budget zorgt voor minder goede afhandeling; haar fractie heeft daar vaker voor gewaarschuwd. Zij vindt dat het college lauwtjes reageert op de aanbevelingen van de Rekenkamer; het college neemt aanbevelingen gedeeltelijk over. Het college gaat ook de discussie aan over een aantal punten die de Rekenkamer noemt en wimpelt daarmee de punten enigszins af. Haar fractie vindt dat niet gepast. Zij vraagt het college de aanbevelingen van de Rekenkamer zoveel mogelijk volledig over te nemen en in het bijzonder waar het gaat over de tevredenheid van de bewoners. Zij verneemt graag hierop de reactie van de wethouder.

660 Haar fractie denkt dat de Rekenkamer wel degelijk gelijk heeft; zij vindt het belangrijk dat het goed geregeld wordt, ondanks dat het geld niet voor het oprapen ligt. Dat is ook belangrijk voor het vertrouwen in de overheid.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) deelt met de VVD dat goed gekeken moet worden naar de tevredenheid van bewoners met de handhaving. Het college plaatst een nuancering bij de cijfers die gepresenteerd worden in het rapport, namelijk dat de mensen die op het onderzoek reageren, vaak de mensen zijn die heel ontevreden zijn. GroenLinks is van mening dat de raad een beter beeld moet krijgen van de ontevredenheid; zij vraagt hoe de VVD dat ziet.

670 **Mevrouw Meerding** (VVD) begrijpt dat het altijd beter is om meer respondenten te hebben en een grotere groep die reageert op een enquête. Wanneer zij kijkt naar de geluiden die zij hoort uit de stad, ziet zij die ontevredenheid wel degelijk terug. Het college relateert de uitslag van de enquête omdat maar weinig mensen hebben gereageerd. De VVD deelt de conclusie niet dat het wel meevalt met de ontevredenheid.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) begrijpt dat; zij vraagt naar de signalen uit de stad die de VVD heeft gekregen.

Mevrouw Meerding (VVD) hoort bij iedere bewonersavond waar zij komt dat ze gestopt zijn met melden omdat er toch niets mee gebeurt. Toevallig had zij deze week zelf een melding omdat er afval was geplaatst in de straat; zij vond ook die afhandeling niet zo goed. Zij ontving een gestandaardiseerd bericht waarmee zij niet

verder kon en geen antwoord op haar vraag; zij begrijpt de ontevredenheid van mensen wanneer zij ook dergelijke ervaringen hebben.

Zij pleit voor prioritering omdat het geld niet voor het oprapen ligt; zij pleit voor het inzichtelijk maken van de prioritering; waar ligt de prioriteit van de gemeente?

Het college heeft in de afgelopen Voorjaarsnota extra bezuinigingen aangekondigd op de kwaliteit van de openbare ruimte en op de handhaving.

Mevrouw Assen (PvdA) gaat in op de prioritering. Zij leest ook dat de raad meer

taken heeft toegekend aan Toezicht en Handhaving dan deze afdeling wettelijk verplicht is. Die vraag had haar fractie ook: heeft de VVD een idee waar de gemeente taken moet laten zitten?

Mevrouw Meerding (VVD) vindt die vraag lastig te beantwoorden. Zij zou daarover graag willen nadenken. Het heeft haar voorkeur meer budget vrij te maken. Daarvoor heeft haar fractie ook eerder gepleit en concrete voorstellen gedaan. Wanneer de conclusie is dat niet mogelijk is, moet het gemeentebestuur prioriteren.

Zij vervolgt haar inbreng met in te gaan op de bezuinigingen die ingeboekt zijn bij de meest recente Voorjaarsnota. De bezuinigingen zijn ingeboekt na het verschijnen van dit Rekenkamer rapport en de gevolgen daarvan moet de raad nog gaan zien. Haar fractie verwacht dat daarmee de problematiek die nu in het rekenkamerrapport wordt geschetst, alleen nog maar verergerd is. Zij wil graag weten hoe het college dit zelf ziet. Zij vraagt de reactie van het college.

Zij roept het college op de aanbevelingen zoveel als mogelijk over te nemen; een schone, hele en veilige stad is ook belangrijk voor het vertrouwen in de overheid.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) is confuus. Hij vraagt of de VVD nu wel of niet van mening is dat er meer geld bij moet, zeker lezende dit Rekenkamerrapport.

Mevrouw Meerding (VVD) wil graag dat er meer geld bij komt. Haar fractie heeft dat al eerder in voorstellen laten zien.

De heer Koning (D66) ziet in het rapport veel nuttige en goede aanbevelingen. Hij licht er enkele van uit met vragen over hoe het college hieraan opvolging wil geven.

Ten slotte heeft hij enkele vragen over actuele casussen.

Het raadsvoorstel is erop gericht om de aanbevelingen over te nemen. Hij ziet ook licht tussen wat de Rekenkamer adviseert en hoe het college deze aanbevelingen gewaardeerd of geïnterpreteerd heeft. Hij vindt het belangrijk daarover duidelijkheid te krijgen; anders weet hij niet goed hoe het college hieraan invulling gaat geven.

Hij krijgt graag een reactie op de vraag of er een aanbeveling tussen zit waarover het college van mening is dat het niet helemaal fair is. Hij leest de brief van het college als zijn enkele conclusies te kort door de bocht omdat het rapport specifiek heeft gekeken naar handhaving in de openbare ruimte.

Zijn fractie vindt het moeilijk te doorgronden waarvoor gekozen wordt in financiële zin met het aannemen van het raadsvoorstel. Het raadsvoorstel laat zich een beetje lezen als een open einde regeling, terwijl de meerjarenraming vastgeklit is in de Voorjaarsnota. Hij verneemt graag van het college dat de gemeente het in de komende jaren moet doen met dezelfde hoeveelheid geld die daarin staat en dat

geherprioriteerd moest worden onder voorwaarde van instemming van de raad. Hij vraagt of dat juist is.

Hij vraagt hoe het college eraan bijdraagt dat werken bij THOR aantrekkelijk is; zijn fractie maakt zich vooral zorgen over de hoge omloopsnelheid. Zo is het moeilijk om professionalisering door te maken en tot meer output te komen. Hij krijgt hierop graag de reflectie van de wethouder.

730 Zijn fractie vindt het belangrijk aan te stippen dat bewoners steeds minder tevreden zijn. Hij vraagt hoe het college aankijkt tegen het laten zien dat het gemeentebestuur daar oog voor heeft.

De financiële situatie van de gemeente vraagt zijns inziens een efficiëncyslag waarbij de keuzes die gemaakt moeten worden erop gericht zijn om de beschikbare middelen en mensen effectief in te zetten. Hij refereert aan het debatje van zojuist.

740 Zijn fractie loopt tegen situaties aan die haar verbazen over het optreden door handhavers. Een pubquiz mocht niet gehouden worden in een restaurant; daar werd een stokje voor gestoken vanwege het hebben van een restaurantvergunning en geen cafévergunning. Dan mag de quiz een dinnerquiz heten waarbij mensen moeten kunnen eten. Hij vindt het bizar dat een dergelijke handhaving plaatsvindt. Hij geeft nog een ander voorbeeld uit de praktijk. Wat hem betreft houdt de handhaving zich daar niet mee bezig. Hij pleit ervoor te prioriteren op wat echt belangrijk is en niet te rommelen in de marge. Hij krijgt hierop graag een reactie.

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of D66 van mening is dat generiek teveel onnodig gehandhaafd wordt.

De heer Koning (D66) ziet dat het echt nodig is dat er geprioriteerd wordt. En dat er met de beschikbare middelen keuzes te maken zijn die daadwerkelijk leiden tot het oplossen van problemen, inplaats van wat zijn fractie beschouwt als het pesten van ondernemers.

750 **Mevrouw Assen** (PvdA) verwacht dat de heer Koning het Rekenkamerrapport niet zo leest als zou de gemeente alle aanbevelingen kunnen waarmaken met een efficiëntieslag.

De heer Koning (D66) antwoordt bevestigend; op die manier zijn alle aanbevelingen niet waar te maken. Een scherpe prioritering is nodig. Daartoe roept hij het college op. Het college zal het moeten doen met het beschikbare geld.

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of D66 afscheid wil nemen van een van de taken die neergelegd zijn bij het college.

De heer Koning (D66) vindt het sowieso goed om na te gaan hoe opgetreden wordt naar ondernemers toe ook aan de hand van de casussen die hij heeft genoemd.

760 Daar mag wat hem betreft een onsje van af.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of hij het goed begrijpt van D66 dat die fractie zegt dat een aantal taken minder moet, dat doelen naar beneden bijgesteld moeten worden; hij vraagt hoe zich dat verhoudt tot de enorme toename van meldingen van overlast.

De heer Koning (D66) ziet die toename van meldingen ook. Ook daartoe wil zijn fractie zich verhouden; hij vraagt het college na te gaan waar de handhaving het meest effectief kan zijn. Feit is dat de middelen niet ongelimiteerd zijn.

770 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) concludeert uit de toename van meldingen dat te weinig gehandhaafd wordt. D66 zegt dan na te gaan waar een taak er af kan. Hij vraagt of het wellicht noodzakelijk is om geld toe te voegen. Is er wellicht te hard gesneden in het budget voor handhaving?

De heer Koning (D66) houdt het voor mogelijk dat op bepaalde punten de gemeente een onsje teveel doet. Hij hoopt dat wat hij heeft genoemd niet vaker voorkomt.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) gaat volledig mee in dit onsje minder. Maar wat hem betreft moet ergens anders een kilo meer, lezende het rapport van de Rekenkamer. Hij vraagt of D66 dit dilemma ook ziet.

De heer Koning (D66) handhaaft zijn stellingname op de prioritering. Zijn fractie vindt het belangrijk dat naar sommige beleidsvelden extra geld gaat dan naar Handhaving, wanneer daarvoor de ruimte is.

780 **De heer Van Steeg** (CDA) sluit zich aan bij de inbreng van de heer Dijkstra; dit rapport gaat vooral over hoe met meldingen wordt omgegaan en of bewoners krijgen wat ze verwachten van Handhaving. Hij verwacht dat iedereen het eens is met de stelling dat gestopt moet worden met het pesten van ondernemers. De vraag is wat het antwoord is op de klachten van bewoners.

De heer Koning (D66) vindt de inbreng van de heer Van Steeg een goed handvat richting het college om werk te maken van de adviezen in dit rapport. Het advies in het rapport is ook uit te zoeken wat het achterliggende is van de klachten, de aanleiding. Ga met mensen in gesprek over wat ze er zelf van vinden als het gaat om de mogelijke oplossingen. Daarbij gaat het dus om een werkwijze en dat hoeft niet veel
790 meer geld te kosten; dat gaat wat hem betreft ook over prioriteren en een manier van werken.

De heer Van Steeg (CDA) bevestigt dat dat een van de aanbevelingen is. Gezien het aantal meldingen is dat onvoldoende. Hij vindt het ook onvoldoende om het op sommige punten het niet meer te doen. Hij is blij met de stelling van de heer Koning de aanbevelingen over te nemen. Het advies is ook de handhaving te laten meegroeien met de groei van de stad. Hij vraagt of de heer Koning zich daarin kan vinden.

De heer Koning (D66) denkt dat in algemene zin ook dit college en de coalitiepartijen laten zien dat het heel belangrijk is dat in algemene zin meebewogen wordt met
800 de groei van de stad. Het andere deel van zijn antwoord is de financiële situatie waarin de gemeente verkeert.

De heer Van Steeg (CDA) vindt dat duidelijk. Het signaal van de heer Koning is heel duidelijk. In principe moet handhaving kunnen meegroeien met de ontwikkelingen in de stad. Dat is een van de aanbevelingen van de Rekenkamer.

De heer Koning (D66) vindt dit opgaan voor alle beleidsterreinen; de huidige financiële situatie biedt tot zijn spijt geen mogelijkheid daaraan tegemoet te komen.

De heer Van Steeg (CDA) ondersteunt de inbreng uit de commissie over het belang van geloofwaardige handhaving. Hij steunt ook van harte de inzet van de handhavers, zeker omdat dit rapport laat zien dat de handhavers niet altijd geholpen worden
810 door de beleidsmakers. Hij is blij met het rapport van de Rekenkamer.

Het aantal overlastmeldingen over parkeren is geëxplodeerd. Hij vindt dat een probleem dat door het college zelf is gecreëerd. Hij vraagt hoe de Rekenkamer dat ziet. Bij de Voorjaarsnota is gekozen om meer datagericht te gaan werken en te korten op handhaving. Hij vraagt hoe de Rekenkamer dit ziet en hij vraagt dit ook aan het college, juist in het kader van dit rapport en de aanbevelingen. Ziet de wethouder op enigerlei wijze dat het overnemen van de aanbevelingen op een geloofwaardige manier kan, gezien de gezette stappen. Hij krijgt hierop graag een reactie.

Ook hij ziet een defensieve reactie van het college. Hij adviseert de aanbevelingen ruimhartig over te nemen.

820 Het verbaast hem dat een norm wordt gesteld voor de tevredenheid over handhaving en dat dan gezegd wordt dat de Rekenkamer deze desbetreffende opmerking niet kan maken omdat het te weinig onderzocht is. Hij vraagt hoe het college ervoor gaat zorgen dat de zelfgestelde norm, ook in het licht van de genoemde bezuinigingen, daadwerkelijk wordt gehaald. Hij krijgt hierop graag reactie.

Hij vraagt of het inzichtelijk maken en de prioritering straks terug te zien is in het handhavingverslag; dat vindt hij ook een oproep aan de raad - de prioriteiten moeten vaker aan de orde gesteld worden en bestuurlijk besproken; daarin heeft de raad ook een rol.

830 **De heer Maas** (Volt) is het van harte eens met het CDA over het handhavingverslag. Hij vraagt of het volgens het CDA ook zou kunnen helpen wanneer de budgetten voor VTH verruimd worden zo dat de afdeling veel beter zelf de regie kan voeren. Hij licht nader toe dat het hem om ontschotten gaat.

De heer Van Steeg (CDA) vindt dat daar waar dat mogelijk is er naar gekeken moet worden. Dan moet nadrukkelijker gesproken worden in de raad over waar de prioriteiten liggen. Hij noemt in dat verband het handhavingverslag en het handhavingplan. Hij vindt dat er zeker jaarlijks over gesproken moet worden.

De heer Maas (Volt) vraagt of hij het CDA aan zijn zijde vindt, wanneer hij verzoekt om duidelijker indicatoren.

840 **De heer Van Steeg** (CDA) antwoordt dat dat in de meeste gevallen zo zal zijn. Hij waakt voor het creëren van een ambtelijke werkelijkheid die het alleen maar lastiger maakt voor handhavers.

Hij vervolgt zijn inbreng met op te merken dat in de reactie van het college er een plan komt in september. Hij is benieuwd wanneer dat plan er ligt.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vindt het goed dit rapport van de Rekenkamer nu te bespreken. Hij complimenteert de medewerkers van VTH en in het bijzonder de afdeling THOR. Hij leest dat 94% van de meldingen tijdig was afgehandeld en dat onder grote druk en grote opgave.

Hij spreekt zijn dank uit ook aan de Rekenkamer.

850 Hij vindt de reactie van het college iets te verdedigend. Hij leest veel nuanceringen en de overweging dat het misschien iets beter moet. Hij vindt de tevredenheid van de mensen voor wie het werk gedaan wordt, het meest zwaarwegend. Dat moet ook leidend zijn. Hij stelt in die context de volgende vragen: erkent de wethouder dat de tevredenheid van melders het zwaarst moet wegen? Kan de wethouder toezeggen dat burgers tevredenheid in de meest brede zin van dat begrip voor het stadsbestuur inderdaad de belangrijkste maat is op basis waarvan te beoordelen is of de gemeente goed genoeg haar werk doet en dat dat eigenlijk een algemeen uitgangspunt moet zijn voor alle dienstverlening en uitvoering bij de gemeente. Hij krijgt hierop graag een toezegging, of een reactie.

860 Hij ziet dat er veel ambities zijn en veel te weinig geld om het uit te voeren. Hij vraagt de wethouder of zij dit beeld herkent; wanneer de wethouder dit beeld herkent, vraagt hij een toezegging: kan het college de raad op korte termijn laten weten in de brief van het college in reactie op dit Rekenkamerrapport hoe het de aanbevelingen wil uitvoeren. Hij vraagt wanneer de raad deze brief kan verwachten. Hij neemt aan dat deze brief nog in september zal komen. Hij vraagt de toezegging van de wethouder of zij in de brief kan laten weten op welke manier de handhavingambities, in het bijzonder voor THOR, naar beneden toe bijgesteld worden met een voorstel aan de

raad, of hoe het college binnen het totale budget van de gemeente meer geld kan vrijmaken voor in het bijzonder de afdeling THOR.

870 Als het gaat om de bijplaatsingen wordt het budget daarvoor mede bepaald door bijdragen vanuit afvalstoffenheffing. Dan is de vraag aan het college of het van oordeel is dat naar aanleiding van dit rapport het te overwegen valt om ook de afvalstoffenheffing iets verder te verhogen gezien alles wat hij nu heeft gelezen.

Hij refereert aan de inbreng van de heer Van Steeg: een verachtvoudiging op de overlastmeldingen van parkeeroverlast van 1300 naar meer dan 10.000 in 7 jaar tijd. Hij vraagt hiervoor een verklaring van de wethouder. Hij vraagt de toezegging van het college hierop in een brief terug te komen bij de raad. Dit vraagt wat hem betreft om vervolgactie.

880

Mevrouw Assen (PvdA) spreekt haar grote waardering uit voor de toezichthouders en handhavers. Ook deze raad en haar fractie zijn kritisch geweest op zaken die beter moeten. Zij dankt de handhavers en toezichthouders voor hun enorme inzet ondanks de druk op de organisatie.

Zij dankt de Rekenkamer voor het rapport; dit rapport maakt duidelijk waar de spanning zit.

Zij vraagt waar de Rekenkamer de grootste winst ziet op de handhaving; wat zou de Rekenkamer willen teruggeven over het aantal taken dat door het bestuur is toegerekend aan Handhaving.

890 Zij leest dit rapport niet als kritiek op Toezicht en Handhaving, eerder als tegenovergesteld daaraan. Zij kan de reactie van het college anders lezen.

De Rekenkamer benoemt de standaardisatie van antwoorden als negatieve factor bij tevredenheid. Zij vraagt of de Rekenkamer een uitspraak kan doen over hoe tevredenheid door communicatie te verbeteren is, ook wanneer een melding niet of niet helemaal opgelost is.

Haar fractie is blij met de stappen die gezet worden als gevolg van het overnemen door het college van de aanbevelingen 2, 3 en 4. Ook in haar beleving is de reactie van het college een beetje defensief. Zij vraagt of het college van mening is dat de algemene conclusie over capaciteit, kwaliteit die onder druk staat en de verkokering van de budgetten, ook voor OOV zou gelden.

900

Met betrekking tot de aanbeveling *melder ontevreden over afhandeling* en de conclusie, neemt het college de aanbevelingen en de conclusie deels over. Zij is verbaasd over de argumenten; ook al speelt de onvrede over bredere politiek mee en werken mensen heel hard, waarom zou het college de conclusie niet overnemen?

Zij vraagt of het college met haar deelt dat de systeemwereld van de formele afhandeling en de leefwereld van de melder niet altijd aansluiten. In de opvatting van haar fractie is het een van de belangrijkste conclusies daarmee iets te doen.

910 Zij gelooft in het kader van verkokering na contact met handhaving en toezichthouders dat het terugdringen van de verkokering voor meer autonomie voor Toezicht en Handhaving moet zorgen. Dat is voor haar fractie de kern. Zij vraagt de reactie van het college.

Hieraan raakt de aanbeveling over standaardisatie die maar deels wordt overgenomen; zelfs als telefonisch contact niet haalbaar is, kan een mail ook vollediger en persoonlijker. Vanuit de ervaring van bewoners ziet zij dat hier veel te winnen is. Zij

vraagt het college waarom het de aanbevelingen niet overneemt. Zij roept het college ertoe op de meldingen en de melders te benutten; van hen te leren.

In dit licht is ook de aangestelde functionaris van belang die meldingen analyseert.

920 Zij is er blij mee inmiddels te hebben vernomen dat die functionaris in augustus 2023 is begonnen. Die is er nog steeds en blijft.

Zij vraagt hoe integraal binnen de diensten gekeken is naar oplossingen van meldingen, zoals vaker afvalcontainers legen. De Rekenkamer zegt hierover dat de afstemming met andere diensten te weinig structureel is. Haar fractie is blij dat aanbeveling 5 wordt overgenomen; zij vraagt naar welk effect het college daarmee wil beogen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) kan zich goed vinden in de analyse en de vragen van de PvdA. Hij vraagt of de PvdA nu van mening is dat het college alle 5 aanbevelingen integraal over moet nemen.

930 **Mevrouw Assen** (PvdA) vindt de reactie van het college in generieke zin een beetje defensief en is op zoek naar het ruimhartig overnemen van specifieke aanbevelingen. Zij begrijpt dat het college over de budgetten zegt de aanbevelingen niet over te kunnen nemen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) begrijpt dat daar een nuance is aan te brengen. Hij ziet in de reactie van het college nu nul beweging; hij vraagt of de PvdA van mening is naar aanleiding van het Rekenkamerrapport er kritisch naar te willen kijken of Handhaving wellicht te kort gedaan wordt en dat vanuit de raad het college uitgedaagd wordt, te zoeken naar een kleine uitbreiding van het budget.

940 **Mevrouw Assen** (PvdA) kijkt daar zeker kritisch naar en altijd. Dat zal de PvdA zeker doen bij deze programmabegroting. Gezien de besproken Voorjaarsnota ziet het er niet goed uit. Haar analyse is dat er winst zit die niet alleen gaat over meer geld maar juist over de verkokering en het gebrek aan autonomie. De heer Dijkstra mag erop vertrouwen dat zij ook met de bril die hij op heeft naar de financiën blijft kijken.

Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) merkt op dat ook het rekenkamerrapport kampt met de toenemende uitdaging waarmee THOR kampt. Zij noemt de factoren waarmee de Utrechtse handhavers onder steeds grotere druk komen te staan. Zij benadrukt om die reden dat de inzet van de personen achter die organisatie van grote waarde is voor de gemeente Utrecht. Naar aanleiding van de aanbevelingen en de reactie van het college stelt haar fractie enkele vragen.

950 Zij noemt deelconclusie 1 over *telefonisch contact met de melders*; haar fractie ziet veel voordelen in het actief betrekken van melders: persoonlijk contact toont betrokkenheid en biedt kansen voor structurele verbeteringen. Hoewel zij begrijpt dat niet iedere melder gebeld kan worden, vraagt zij de wethouder een plan voor verbeterd contact. Bijvoorbeeld door persoonlijke terugkoppelingen in plaats van gestandaardiseerde terugkoppelingen. Zij krijgt hierop graag de reactie van de wethouder.

960 Daarnaast ziet Student & Starter mogelijkheden voor een brongerichte aanpak. Niet alleen moet de vraag gesteld worden waar effectiever en efficiënter is af te handelen, maar ook hoe het aantal meldingen is terug te dringen. Het hoge aantal meldingen legt een grote druk op de handhavingcapaciteit die volgens het rapport niet meegroeit. Door overlast te verminderen, verlicht het bestuur de werkdruk en verbetert het de afhandeling. Dat zal ten goede komen aan de tevredenheid van de melders. Zij vraagt de wethouder of zij de gedachte deelt dat het terugdringen van meldingen een essentieel onderdeel is van het verminderen van de druk op de handhavers. Zo

ja, vraagt zij of de wethouder een mogelijkheid ziet om die brongerichte aanpak mee te nemen in het te presenteren Plan van Aanpak.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) kan zich aansluiten bij wat verschillende partijen hebben ingebracht, bij wat gezegd is over het belangrijke werk van Handhaving, bij wat gezegd is over wat het stukje dienstverlening meer kan als handhaving in de stad. Verder heeft zij nog enkele specifieke vragen.

Terecht wordt gezegd dat de gemeente het streefcijfer niet haalt dat het bestuur voor zich zelf heeft gesteld. Zij betreurt dat. De conclusie dat een en ander genuanceerd moet worden, deelt zij voor een deel. De conclusie voor haar is ook dat het gemeentebestuur een beter beeld moet krijgen van wat de inwoners van de gemeente Utrecht van hun gemeente vinden. Zij vindt de reactie van het college niet goed genoeg. Zij vindt dat het gemeentebestuur de indicatoren voor het meten van de tevredenheid moet herzien. Zij krijgt graag de reactie van het college daarop.

Zij kan zich voor een deel aansluiten bij wat de PvdA heeft gezegd over de standaard mails en over het verwachtingenmanagement richting de inwoners van Utrecht over wat er wel of niet gebeurt met hun klacht. Het probleem blijft zich opstapelen met simpelweg een standaardmail. Wanneer op zijn minst gezegd zou worden dat de gemeente niets met de klacht kan, is zij helderder bezig als het gaat om de communicatie over waar de gemeente over gaat en waar niet.

Zij refereert aan de inbreng van Student & Starter over de bronaanpak van; in hoeverre schakelt het gemeentebestuur goed met de bureaus in de wijken en met de andere afdelingen in de gemeente, zo dat een oorzaakaanpak te doen is in de dossiers met duizenden meldingen waarop steeds maar niets gebeurt. Mogelijk is meer te doen langs andere beleidslijnen dan handhaving als op die andere beleidslijnen meer capaciteit zit. Zij vraagt in hoeverre die afstemming plaatsvindt.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) sluit zich aan bij veel partijen die spraken over het respect voor de mensen die de uitvoering doen.

Hij spreekt zijn dank uit richting de Rekenkamer voor het gedegen rapport.

De heer Van Bommel (Partij voor de Dieren) kan zich goed vinden in de meeste voorstellen van de Rekenkamer en de overnames van het college. Hij is het er over eens dat het verstandig is om mensen persoonlijk te benaderen om de werkdruk niet verder te verhogen en over dat de indicatoren en prioriteiten rondom handhaving wenselijk zijn. Hij is blij dat het college die aanbevelingen wil overnemen.

Hij sluit zich graag aan bij de fractie van Student & Starter over de brongerichte aanpak.

De voorzitter, mevrouw Bode schorst de vergadering tot 14.00 uur en de voorzitter de heer Peters heropent die om 14.00 uur.

De beantwoording

De Rekenkamer

De heer Keulen gaat in op de vragen die gesteld zijn aan de Rekenkamer.

In het rapport is geschreven dat er grenzen zijn aan innovatie; VTH THOR doet al veel met innovatie. De PvdA heeft geopperd dat er dingen te doen zijn in de terugkoppeling. Uit onderzoek is gebleken dat de beoordeling van de handhaving

gebaseerd is op de moeite die het kost om een melding te doen, de oplossing die uiteindelijk wordt geboden en het soort contact met de mensen.

In het onderzoek is getoond dat er veel data zijn die ingaan op hoe de klacht wordt afgehandeld. De relevante informatie valt uit het proces wanneer burgers een geautomatiseerd antwoord krijgen. Die relevante informatie is wel voorhanden. Dat zou een voorbeeld zijn van hoe een goede stap te zetten is met innovatie zonder dat het extra geld hoeft te kosten.

1020 Als het gaat om de indicator is die zelfgekozen door het college. Die methodiek wordt meerdere jaren gebruikt. Het is altijd een laag aantal geweest op basis waarvan de klantentevredenheid is onderzocht. Wat de Rekenkamer betreft, betekent dat niet dat daarover geen uitspraak te doen is. De Rekenkamer zegt niet dat het een ultieme indicator is. De gemeente heeft de indicator wel zelf in het leven geroepen en belangrijk verklaard.

De stijging van het aantal meldingen over parkeeroveroverlast, koppelt de heer Keulen in dit verband aan aanbeveling 4: de buitenwereld te koppelen aan de budgetten en andere zaken die VTH THOR aangaan. Waar het gaat om de vraag of het een onsje minder kan, gaat de raad over de prioriteiten en de handhaving. De professionaliteit van de uitvoerders maakt dat ze zelf een inschatting kunnen maken van de prioriteiten. Uiteindelijk maakt de raad de keuze.

1030 De Rekenkamer stelt dat geen taak zonder geld kan en vooral niet zonder mensen. Binnen het huidige budget zijn de prioriteiten onduidelijk. Daar zit het eerste stuurmiddel in de ogen van de Rekenkamer.

Gemiste vragen?

Nee.

1040 **Wethouder Schilderman** dankt de leden van de raad voor hun aandacht voor dit onderwerp. Zij vindt het fijn te horen dat vanuit de raad veel aandacht is voor het werk van de handhavers. Zij zal de complimenten zeker delen met alle medewerkers. Zij beaamt dat dit een onderwerp is dat alle Utrechters raakt.

Zij deelt in de algemene zin gemaakte opmerkingen. Zij ziet die ook terug in de aanbevelingen. Het college kan de richting van de aanbevelingen helemaal volgen; de reden om niet alles integraal over te nemen, heeft te maken met de absolute formulering. Zij leest daarin onder meer dat mensen altijd teruggebeld worden. De richting van de aanbeveling vindt zij een hele goede. In die richting zijn ook verbeteringen mogelijk. De absolute formuleringen maken dat in de praktijk niet alles is waar te maken. Veel van de stukken gaan over de opdracht, de prioritering en budgettering.

1050 **Mevrouw Meerding** (VVD) merkt op dat veel commissieleden vallen over de frase dat het wel meevalt omdat er niet veel burgers hebben gereageerd. Zij vraagt hoe de wethouder reageert op de kritiek van de commissie.

Wethouder Schilderman heeft niet geprobeerd te zeggen dat het wel meevalt. Het college heeft proberen aan te geven dat dit niet alles zegt. Zowel op basis hiervan als de meting die het college op dit moment doet, geven onvoldoende de waardering weer. De wethouder begrijpt in dat licht de vraag of er wellicht een betere indicator nodig is.

Mevrouw Meerding (VVD) begrijpt dat het college een nog beter beeld wil hebben; zij vraagt of de wethouder iets kan met het signaal dat het niet goed gaat.

1060 **Wethouder Schilderman** vindt *het gaat nu niet goed* nooit een goede weergave van een complexe taak die uitgevoerd moet worden. Dat is niet zwart-wit te zeggen. Zij

denkt dat er onderdelen zijn die voor verbetering vatbaar zijn. Zij ziet ook dat er hard gewerkt wordt aan een groot aantal verschillende zaken en dat in de afgelopen jaren veel verbetering is aangebracht. Zij ziet het niet in absolute zin dat het daar niet goed gaat.

Een aantal opmerkingen is gemaakt in het kader van opdracht geven, prioriteren en budgetteren. Het college heeft contact gehad met een aantal kleinere gemeenten over hoe zij dat ophalen. Verandering in budget gaat een stuk minder snel dan de veranderingen buiten. Er staan teveel hekjes om de budgetten en die maken het onmogelijk om snel te handelen als buiten nodig is. Dat roept wel de vraag op welk niveau het hekje rond het budget gewenst is. Eén hele grote pot kent ook nadelen; het zorgt er onder meer voor dat er een grotere afstand komt van de beleidscyclus. Als het gaat om het beleid dat de raad maakt, resulteert dat ook in een hekje. Verschillende onderdelen van Handhaving staan in verschillende onderdelen van de begroting; ook dat veroorzaakt hekjes. Het college denkt dat minder hekjes een verbetering zou kunnen zijn. Dat zal dan ook terugkomen in het Plan van Aanpak.

Naast het duidelijker vastleggen van afspraken en gewenste effecten, gaat het college ook na of betere effectindicatoren zijn vast te stellen voor de handhaving.

De vraag is wat mogelijk is als het gaat om de kwaliteit van dienstverlening; te zien is aan de reacties dat die voor verbetering vatbaar is. De standaard mails dekken niet altijd helemaal de lading; die zorgen ook voor onvrede. Zij begrijpt waarom. Het college ziet daar een kans voor verbetering.

Het is onmogelijk alle melders terug te bellen. Dat zou tijd wegnemen van zaken die daadwerkelijk gedaan moeten worden. Hierin is iets te verbeteren. Dat zal terugkomen in het Verbeterplan. Het college denkt ook dat daarmee veel te halen is; uiteindelijk gaat de onvrede ook over dat het probleem niet is opgelost.

Een ander thema dat uitgebreider terugkwam is, is de impact van de bezuinigingen.

Door slimmer te werken en de inzet van Handhaving om die zo goed mogelijk op peil te houden, zullen de bezuinigingen hierop toch zeker effect hebben, zeker als het gaat om bezuinigingen die te maken hebben met de afhandeling van meldingen.

Hierop komt het college terug in het Plan van Aanpak.

De wethouder vond het heel goed dat het CDA iets zei over het handhavingprogramma en het handhavingverslag. Welk handhavinginzet wil het bestuur hebben? Belangrijk vindt de wethouder flexibel mee te kunnen bewegen. Dat betekent nog niet dat op ieder incident de handhavingaanpak aangepast moet worden. De wethouder vindt het goed om in de komende jaren na te gaan hoe daaraan meer aandacht te kunnen besteden.

Een groot aantal vragen is gesteld; veel van die vragen gaan over zaken die terug moeten komen in het Plan van Aanpak. Zes weken na vaststelling zal het college daarover terugkomen bij de raad.

Het college blijft klantentevredenheid monitoren en komt daarover terug in het handhavingverslag. De wethouder kan zich voorstellen dat het Plan van Aanpak aanleiding geeft om na te gaan of dit de juiste indicatoren zijn. In de Voorjaarsnota is altijd een andere keuze te maken. Dan ligt het er ook aan of het in een enquêtevorm gaat of in iets anders. Daarop zal het college nog moet studeren.

Bepaalde functies hebben een mate van autonomie in de uitvoering van de werkzaamheden; de Wijk BOA is de oren en de ogen van de organisatie. Die kan veel keuzes maken over de te plegen inzet. Bij taakgerichte uitvoering is de autonomie wel minder; bij een specifiek budget hoort de taak erbij.

Mevrouw Assen (PvdA) vraagt of het college zich tot doel stelt om ook dat te verbeteren.

Wethouder Schilderman vindt dat de fundamentele vraag; in de taken van de wijk boa's zit veel autonomie. Daarvan denkt het college dat die autonomie heel passend is. De BOA's worden daarop ook getraind. Die ruimte is er. Het zou een fundamentele keuze zijn te stoppen met taakgerichte handhaving.

Mevrouw Assen (PvdA) ziet dit als grijs; zij zou willen dat dit meegenomen wordt na het rekenkamerrapport in het Plan van Aanpak; zij vraagt of de wethouder dat kan toezeggen.

1120 **Wethouder Schilderman** lijkt het goed om na te gaan wat het juiste niveau is. Daarop kan zij in een Plan van Aanpak terugkomen. Dan ziet zij dit signaal niet als helemaal te willen stoppen met taakgerichte handhaving; dan kan het college er iets mee.

De heer Maas (Volt) sluit zich aan bij de inbreng van de PvdA. Hij vraagt wat de wethouder ervan vindt wanneer het stadsbestuur erin slaagt de doelen en indicatoren strakker te maken; zou dat het probleem oplossen?

1130 **Wethouder Schilderman** denkt van niet. Met doelen en indicatoren zijn ontwikkelingen in hun geheel te volgen. Er is altijd verschil tussen het effect dat gewenst was; dat is onderhevig aan veel externe invloeden. Zij verwacht niet dat dit de autonomie van een individuele handhaver gaat oplossen. Het zal altijd nodig zijn dat er ruimte is om zelf afwegingen te maken. Dat is de aard van het werk. Er zal altijd autonomie nodig zijn, ook als een slag gemaakt wordt met indicatoren.

De heer Maas (Volt) benadrukt de autonomie te willen vergroten; hij ziet dat als de essentie van de inbreng van mevrouw Assen. Daarover zou te rapporteren zijn in het handhavingverslag. Hij vraagt wat de wethouder daarvan vindt.

Wethouder Schilderman houdt dat voor mogelijk. Wanneer hier een mening is over het stoppen met taakgerichte inzet van handhavers, vindt zij een fundamenteel debat noodzakelijk. In het geheel gezien lijkt het haar goed hierop terug te komen in het Plan van Aanpak.

1140 **De voorzitter** merkt op dat dit in de raad te bespreken is en dat iedereen zijn eigen kleuren kan aanbrengen al dan niet met moties of amendementen.

Wethouder Schilderman onderzoekt mogelijkheden of meldingen effectiever en efficiënter te behandelen zijn. Wanneer technologie daarbij helpt is dat zeker een optie. Het college onderzoekt of hierop op kansen zijn.

Waar het gaat om prioritering, zorgen de bezuinigingen ervoor dat het college andere keuzes moet gaan maken. Het college zal moeten nagaan hoe dat zo efficiënt mogelijk in te zetten binnen de beschikbare middelen.

De wethouder refereert aan de discussie bij de Voorjaarsnota als het gaat om de vraag of zaken groter of kleiner moeten. Daaruit is een keuze gekomen. Die keuze ziet het bestuur nu terug. Zij verwacht dat het effect daarvan merkbaar zal zijn.

1150 **Richting D66** merkt de wethouder op dat zij het verstandig vindt niet in te gaan op casuïstiek in dit kader van het stadsbestuur. De casussen die de heer Koning noemde zijn geen voorbeelden van heel uitgebreide controles die overal constant gebeuren. Wanneer er sprake is van een vergunningverruiming moet in de evaluatie ervan een controle uitgevoerd worden. Als het gaat om het aanspreken van exploitanten zal VTH het principe volgen van gelijke monniken gelijke kappen.

De heer Koning (D66) vraagt of het college zijn voorbeeld van de pubquiz proportioneel vindt.

Wethouder Schilderman schetst de casus waarop het college ook is ingegaan na mondelinge vragen. Dit is geen voorbeeld dat breed naar boven te halen is als het summum van de handhavingpraktijk.

Het CDA stelde vragen over de norm, of het haalbaar is, gegeven de bezuinigingen. De wethouder zet uiteen dat binnen de klanttevredenheidsonderzoeken te zien is dat de beoordeling op onderdelen niet specifiek over THOR gaat. Bijvoorbeeld over de moeite van het indienen van een melding of beleidsmatige keuzes. Het tevredenheidoordeel gaat vaak daarop in. Daarom kijkt het college of de waardering van de Handhaving op een betere manier te isoleren is uit het klanttevredenheidsonderzoek. Wanneer het college daarvoor een betere manier heeft, is dat het moment om te stellen hoe hoog die eis moet zijn.

De heer Van Steeg (CDA) merkt op dat de keuze van het advies van de Rekenkamer en de keuze in de Voorjaarsnota elkaar kruisen en dat ze elkaar raken. Voor hem blijft de vraag in hoeverre de aanbevelingen op een geloofwaardige manier over te nemen zijn.

Wethouder Schilderman heeft in zijn geheel iets gezegd over dat het college de analyse en de beweging die is beschreven duidelijk ziet. Zij heeft meerdere voorbeelden gegeven hoe daaraan invulling is te geven. Op onderdelen zijn de aanbevelingen te absoluut om op die manier te kunnen invoeren. Het lijkt haar verstandig de indicator op de keper te beschouwen en op zoek te gaan naar een betere indicator. Wanneer het college een betere indicator heeft gevonden, zal het college daarop terugkomen in het Plan van Aanpak. Dan is dat het moment om af te wegen of het reëel is om die naar boven of naar beneden bij te stellen.

De heer Van Steeg (CDA) vraagt in het Plan van Aanpak specifiek aandacht te geven aan de impact van de bezuinigingen; nu lijken een en ander langs elkaar heen te gaan.

Wethouder Schilderman had die toezegging al gedaan.

Zij vervolgt met in te gaan op de inbreng van het CDA. Zij bevestigt dat meer te doen is met datagestueerd werken. Die richting is ook meegegeven aan een van de besparingen; te kijken naar de effecten van datagestueerd werken om beter uit te komen bij wat ook door andere raadsleden is genoemd: bij de oorzaak van de klacht of bij het issue.

Het college is blij met de complimenten van EenUtrecht over de meldingen die binnen de termijn zijn afgehandeld.

EenUtrecht stelde dat de tevredenheid van melders het zwaarst moet wegen. De wethouder vindt dat een lastige. Het is onmogelijk om iedere burger tevreden te stellen. Dat neemt niet weg dat de tevredenheid zwaar moet wegen. Ook is het een gegeven dat sommige mensen meer melden dan anderen. Meldingen zijn een hele belangrijke wijze om de handhaving in te richten, maar niet de enige. Wanneer alleen afgegaan zou worden op meldingen, zou het gemeentebestuur de stad ongelijk bedienen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) merkt op dat het antwoord van de wethouder niet precies het antwoord was op zijn vraag. Zijn vraag was of de tevredenheid van de burgers het zwaarst wegend is voor de gemeentelijke dienstverlening.

Wethouder Schilderman merkt op dat de vraag aanvankelijk was of de tevredenheid van melders het zwaarst moet wegen. Daarop antwoordt zij ontkennend. Uiteindelijk is de tevredenheid van de burgers het zwaarst wegend.

EenUtrecht vroeg of buurttevredenheid een belangrijke maatstaf is; dit lijkt de wethouder een van de onderdelen die mee te nemen is in het Plan van Aanpak om te zien of dit een passende indicator is.

1210 EenUtrecht stelde vragen over budgetten; de wethouder zet uiteen dat het prioriteren jaarlijks plaatsvindt als het gaat om ruimte en stadsbedrijven en ook openbare orde en veiligheid. Met de nieuwe bezuiniging moet met de meldingen geprioriteerd worden vanaf 2025 en de nachtelijke inzet vanaf 2026. Ook dat zijn momenten waarop geprioriteerd moet worden en keuzes gemaakt.

EenUtrecht vroeg ook of het een overweging is de afvalstoffenheffing iets te verhogen; het lijkt de wethouder verstandig dat gesprek verder te voeren rondom afval. Daarover is vaker gesproken. In de afgelopen tijd is het aantal handhavinginterventies opgeschroefd. Er is in de afgelopen tijd meer handhaving gekomen. De boetes zijn verhoogd. Maar aan de andere kant is te zien dat er toch meer spullen op straat staan, terwijl er meer en meer op tijd wordt opgehaald en mensen ontevredener zijn.

1220 In het geheel hiervan is een opmerkelijke situatie te zien. Het is te overwegen om de afvalstoffenheffing te verhogen. De wethouder benadrukt dat de heffing in Utrecht niet laag is in verhouding tot die heffing in andere steden.

De PvdA ging in op de verbetering van de communicatie over de melding. De wethouder antwoordt bevestigend. Daartoe ziet het college kansen. Hierop komt het college terug in het Plan van Aanpak. Het samenvoegen van budgetten lijkt het college daarvan een belangrijk onderdeel. De vraag is hoe absoluut dat te willen doen.

1230 Met de verschillende organisatieonderdelen wordt altijd gekeken naar een integrale aanpak op bepaalde problemen die een integrale aanpak vragen. Bij voorbeeld bijplaatsingen is in de handhaving een van de oplossingen. Een groot gedeelte van het probleem zit in het gedrag van mensen die hun afval op straat gooien in plaats van in de bak waarvoor die bedoeld is. Dat levert een interessante vraag op of het verstandig is meer te handhaven of andere zaken te gaan doen

Student & Starter stelde de vraag hoe de inwoners goed te betrekken bij meldingen. Het college gaat de gestandaardiseerde antwoorden evalueren; daarop komt het college terug in het Plan van Aanpak. Omwille van het aantal meldingen vindt het college dat gestandaardiseerde antwoorden op een bepaald niveau belangrijk blijven. Dat betekent nog niet dat ze voor iedere vorm van melding geschikt zijn. De standaard reactie die zij krijgt op haar meldingen vindt zij prima.

1240 Student & Starter vroeg of het mogelijk is om het aantal meldingen te verminderen. De wethouder vindt het belangrijk wanneer gesproken wordt over het vaststellen van beleid, goed na te denken over de handhaafbaarheid daarvan of hoe groot de kans is dat de handhaving in de praktijk mis gaat. Handhavingen die in de praktijk mis gaan, leiden tot meer meldingen.

De suggestie van GroenLinks om aan verwachtingenmanagement te doen bij standaardberichten vindt de wethouder een interessante; zij neemt de suggestie mee.

1250 GroenLinks vroeg ook hoe te komen bij de bron van de oorzaak; het college meent dat data het daarbij kan helpen. Wanneer het mogelijk is om meer te analyseren over de meldingen die gedaan worden, is het gemakkelijker trends en problemen te zien en kan dat helpen om eerder voor het probleem uit te komen.

Gemiste vragen?

De heer Dijkstra (EenUtrecht) had gevraagd naar een verklaring voor de verachtvoudiging van de klachten over de parkeeroverlast.

Tevens had hij gevraagd de analyse daarop ergens op te nemen; dat zou wat hem betreft kunnen in het Plan van Aanpak.

Procedureel

- 1260 **Mevrouw Assen** (PvdA) merkt op dat gecommuniceerd is dat het Plan van Aanpak in september zou komen. Zij vraagt of de wethouder nu iets anders heeft gezegd.
- Wethouder Schilderman** bevestigt dat het Plan van Aanpak in september zou komen en dat daarover ook gecommuniceerd is. Deze behandeling stond eerder gepland; dan zou september zes weken na de vaststelling zijn. Zes weken na de vaststelling kan de raad het Plan van Aanpak verwachten.
- Het lijkt het college verstandig dieper te kijken naar de toegenomen klachten over de parkeeroverlast. Zij heeft daarover nu geen uitgebreide analyse. Zij ziet wel dat een aantal andere factoren hierin speelt. De wijze van melden is bijvoorbeeld gemakkelijker geworden; dat zou een deel van de verklaring kunnen zijn. Daarmee verwacht zij dat het ook kan zijn dat de grote toename in de realiteit een net iets kleinere toename is.
- 1270 Het college zal daarop terugkomen in het Plan van Aanpak.

De voorzitter constateert dat de commissie geen behoefte heeft aan een tweede termijn. Dit onderwerp gaat door naar de raad.

In afstemming met de commissie stelt hij voor 15 minuten te reserveren voor de behandeling in de raad.

- De heer Dijkstra** (EenUtrecht) vindt de beantwoording op de vragen over de klantentevredenheid mager; hij zou een inspirerende motie willen indienen.
- 1280 **De heer Van Steeg** (CDA) verwacht een motie te moeten indienen op het meegroeien met de groei van de stad. Hij wacht daarvoor het Plan van Aanpak af.
- Mevrouw Meerding** (VVD) denkt aan de twee zaken die de vorige sprekers hebben ingebracht. Zij stelt voor hierover contacten hebben over het eventueel samenvoegen.
- De heer Maas** (Volt) heeft nog intern overleg in zijn fractie.
- Mevrouw Assen** (PvdA) verwacht dat het reëel is om 30 minuten uit te trekken voor de behandeling.
- De voorzitter** hoort veel mensen twijfelen of ze wel een inbreng gaan hebben of dat zij zich richten op inbreng bij het Plan van Aanpak. Hij houdt vast aan 15 minuten.

1290 **10 Voortgangsbrief aanpak Agenda tegen uitbuiting 2023**

Burgemeester, Beleidsterrein: Openbare Orde en Veiligheid

Geagendeerd door: Derk van Bergen (ChristenUnie), Maarten Koning (D66), Tess Meerding (VVD), Bert van Steeg (CDA), Noura Oul Fakir (Bij1)

Mensenhandel blijft een groot en complex probleem waar onze stad moeilijk grip op krijgt. Ruim een jaar geleden is voor het laatst gesproken over dit onderwerp, toen aan de hand van het verschijnen van de Agenda tegen Uitbuiting. De agenderende partijen willen spreken over de voortgang van de strijd tegen uitbuiting in Utrecht en over welke ruimte er nog is om deze aanpak te verbeteren. Hierbij is aandacht voor de verschillende vormen van uitbuiting; arbeidsuitbuiting, gedwongen criminaliteit en seksuele uitbuiting.

- 1300 **De voorzitter** leidt de bespreking in aan de hand van de annotatie bij de agenda (zie hierboven) De behandeling is in een termijn.

De commissie

De heer Van Bergen (ChristenUnie) merkt op dat de voortgang voorzichtig positief stemt. Het beleid lijkt zijn eerste vruchten af te werpen, getuige de voorlichting die

wordt gegeven, de mate van kennis onder Utrechters, het grote aantal meldingen van misstanden, en de eerste veroordelingen. Zijn fractie is blij met deze ontwikkelingen.

1310 Daarmee is het stadsbestuur er nog niet. Hij waakt voor verslapping van de aandacht. Wat hem betreft blijft het stadsbestuur inzet plegen op kennis over en bestrijding van mensenhandel. De drie genoemde vormen van uitbuiting komen voor in de stad. Volgens alle indicatoren is seksuele uitbuiting de meest voorkomende vorm van uitbuiting.

De moderniseringslag die er op dit moment gemaakt wordt op het gebied van seks-werkbeleid, mag er nooit toe leiden dat kwetsbare personen een groter risico lopen slachtoffer te worden van mensenhandel. Wat hem betreft moet het stadsbestuur blijven letten op de versterking van de positie van potentiële slachtoffers in alle beleid dat gevoerd wordt.

1320 Het was een van de drie dromen van het stadsbestuur om de kennispositie van de gemeente te versterken aan de hand van een onderzoek. Nu na anderhalf jaar vraagt hij het college of dit nog altijd de plaats is waar de grootste stap te zetten is in de strijd tegen mensenhandel. Over ruim een maand wordt de programmabegroting besproken; hij legt de vraag voor wat de bestrijding van mensenhandel het meest gaat helpen. Is dat meer kennis, meer handhaving? Hij verneemt dat graag van het college.

1330 Uit eerdere brieven komt naar voren dat de aangiftebereidheid van slachtoffers laag is. Hij leest in deze voortgangsrapportage daarover niets meer. Hij vraagt het college naar de stand van zaken. Is dit nog altijd lager dan bij andere slachtoffers? Welke ontwikkelingen hebben op dat gebied plaatsgevonden? Welke stappen zijn er nog te zetten in de toekomst? Hij krijgt graag een reactie hierop.

Vanaf volgend jaar is het college voornemens om de strijd tegen mensenhandel op te nemen in jaarlijkse rapportage van de Veiligheidsagenda. Hij verzoekt het college dat niet te doen en hierover een afzonderlijke brief te blijven sturen. Een afzonderlijke brief zal meer recht doen aan de urgentie en de omvang van de problematiek en niets afdoen aan dat het beleid integraal gevoerd wordt. Hij ontvangt hierop graag een toezegging van de wethouder.

1340 **De heer Koning** (D66) ziet goede stappen in de aanpak op uitbuiting. Hij ziet dat dit de aandacht krijgt die dit verdient. Mensen moeten er zeker van kunnen zijn dat in Utrecht, grove schendingen van mensenrechten zoals uitbuiting en mensenhandel aangepakt worden en dat de gemeente daarin doet wat zij kan.

Het college beargumenteert duidelijk waarom het de accentverschuiving voor 2025 zet en voor de periode daarna. Hij stelt de volgende vragen.

1350 D66 haalt expliciet de uitbuiting van EU arbeidsmigranten naar voren; hij refereert aan zijn inbreng anderhalf jaar geleden. Ook al is het aantal arbeidsmigranten in de regio veel kleiner dan in sommige andere regio's van Nederland, toch wil zijn fractie dat het college hiervoor veel oog blijft houden. Immigratie op zichzelf is niet een probleem. De gemeente Utrecht heeft zowel arbeids- als kennismigranten nodig in de sterk vergrijzende samenleving. Bedrijven en ondernemers moeten dan wel samen de verantwoordelijkheid nemen om het voor deze migranten goed te regelen en zich aan de wet te houden.

Hij vraagt hoe het college de huidige aanpak ziet in relatie tot de ontwikkelingen in de uitbuiting in sectoren die niet goed de verantwoordelijkheid nemen voor huisvesting van buitenlandse medewerkers. Hij vraagt de reflectie van het college op de vraag

hoe zich dit ontwikkeld heeft in de afgelopen tijd en/of Utrecht en de regio Utrecht erin slagen dit effectiever tegen te gaan. Hij denkt daarbij aan onder meer huisvesting.

Tenslotte sluit hij zich aan bij de vraag van de ChristenUnie over de afzonderlijke rapportage in plaats van opname hiervan in de veiligheidsrapportage. Hij overweegt of een verslag in de veiligheidsrapportage voldoende is.

Mevrouw Mearding (VVD) merkt op dat haar fractie het aanpakken van uitbuiting en mensenhandel van groot belang vindt. De aanpak loopt nu zo'n anderhalf jaar. Ook haar fractie is voorzichtig positief over de voortgang.

Zij kan zich grotendeels aansluiten bij de inbreng en de vragen die de ChristenUnie heeft gesteld. Zij heeft twee onderwerpen die zij in dit kader is expliciet wil benoemen. De eerste gaat over het nieuwe sekswerkbeleid en hoe dat uitwerking heeft op het controleren op mensenhandel in de prostitutie. Zij vraagt of met het nieuwe beleid effectief thuis te controleren is op thuiswerken. Wordt dat niet moeilijker? Op welke titel wordt dan gecontroleerd?

Mevrouw Nolten (BIJ1) merkt op dat bij de modernisering van het sekswerkbeleid een motie is aangenomen om decriminalisering in te zetten en zoveel mogelijk te kijken naar waar sekswerk te legaliseren is. De stap naar thuissekswerk is daarvan één; zij vraagt hoe de VVD er tegenaan kijkt dat dit door de meerderheid van de raad is aangenomen.

Mevrouw Mearding (VVD) bevestigt dat dit door de meerderheid van de raad is aangenomen, maar niet door de VVD. Haar fractie maakt zich nog wel degelijk zorgen over het nieuwe sekswerkbeleid; de vraag is of het stadsbestuur goed zicht houdt op de gevallen waar het niet goed gaat. Die vraag stelt zij aan de wethouder.

De voorzitter merkt op dat vorige week een debat is gevoerd over het sekswerkbeleid; het debat nu gaat over een breder onderwerp.

Mevrouw Mearding (VVD) merkt op dat zij in de brief van het college leest over een verkennend onderzoek naar bedelaars rondom het Stationsgebied. Haar vraag is of die georganiseerd te werk gaan en of er mogelijk sprake is van dwang. Wat hierover nu in de brief staat, is voor haar fractie te onduidelijk; gemeld wordt dat het expertisecentrum mensenhandel en mensensmokkel hier verder naar heeft gekeken. Maar er wordt niet echt een conclusie gedeeld. Haar fractie vraagt zich af wat de conclusie is die het expertisecentrum heeft getrokken. Het is al veel langer bekend dat de bedelaars wellicht in georganiseerd verband werken. Zij begrijpt niet waarom dit nog niet is opgehelderd. Zij verneemt graag de laatste stand van zaken van de wethouder.

De heer Van Steeg (CDA) sluit zich in grote mate aan bij de inbreng van de ChristenUnie; ook hij vindt het belangrijk hierover – ook afzonderlijk – te blijven spreken. Te zien is dat dit thema breed leeft in de stad, maar tot zijn geluk steeds ook meer landelijk.

Hij sluit zich aan bij de vraag van de VVD rond het bedelen rond het Bollendak en zeker in relatie tot deze aanpak. Op welke manier helpt deze aanpak als het gaat om het optreden als BOA en als handhaver. Hij legt de vraag voor of daarvoor iets extra's nodig is en vraagt de reactie van het college.

Bij een vorig debat kwam aan de orde dat met heel weinig middelen de pretentie bestaat een groot actieplan te bewerkstelligen. Hij merkt op dat het lastig is. Hij dankt het college voor de rapportage. De rapportage is inzichtelijk. Op het gebied van veiligheid werd zijns inziens cijfermatig de problematiek heel inzichtelijk.

Hij vindt dat heel nadrukkelijk alleen naar Utrecht wordt gekeken. Hij vindt dat dit gezamenlijk opgepakt moet worden. In Utrecht is nog niet één fte bezig met dit onderwerp. Hij vraagt in komende afzonderlijke rapportages dit breder te pakken. Er is nu een nationaal actieplan in het kader van mensenhandel. Hij vraagt hoe daarop wordt aangesloten bij alle actiepunten. Dit is een onderwerp dat gezamenlijk opgepakt moet worden, zeker wanneer het gaat over arbeidsmigratie; het is niet mogelijk om dit alleen te doen.

1410 Ten tweede gaat hij in op recidive. Dit ligt nadrukkelijk op het bord van de gemeente. Hij vraagt of hiervoor aandacht is in het beleid. Hij vraagt of daaraan nog meer aandacht te besteden is. Hij vraagt de reactie van de wethouder.

Mevrouw Nolten (BIJ1) heeft ook graag dat mensen niet opnieuw in een kwetsbare positie terecht komen; zij vraagt of de vraag van het CDA gestoeld is op het willen bewerkstelligen dat mensen een betere positie krijgen, of gaat het CDA met repressie hierin.

De heer Van Steeg (CDA) licht toe dat het hem om die gevallen gaat waarin iemand zich meldt waarna een oplossing gezocht wordt; de vraag is dan wat daarna gebeurt. Is dan een structurele oplossing te bieden als gemeente of vervalt iemand in dezelfde situatie? Dit heeft wat hem betreft niets te maken met repressie of met iets anders; wat kan de gemeente nog meer doen en hoe kan dit nog meer aandacht krijgen in dit plan.

Mevrouw Nolten (BIJ1) dankt de heer Van Steeg voor zijn opheldering. Zij vraagt of de heer Van Steeg dan een verbetering voor zich ziet van de materiële omstandigheden en of de heer Van Steeg pleit voor ondersteuning van die verbetering.

De heer Van Steeg (CDA) weet niet of het altijd gaat om verbetering van materiële omstandigheden. Wellicht kunnen ook andere vormen van hulp hierin helpen? Het gaat hem om hulp op langere termijn.

1430 **Mevrouw Nolten** (BIJ1) merkt op dat als gemeenschappelijke deler te zien is dat uitbuiting hand in hand gaat met kwetsbare maatschappelijke posities van de slachtoffers. Dat is gevolg van beleid dat ongelijkheid produceert en in stand houdt. De kans op uitbuiting is groot voor kwetsbare groepen. Dat is de realiteit wanneer deze mensen niets geboden wordt. Daarop moet haars inziens zoveel mogelijk geïnvesteerd worden.

In de aanpak wordt gemonitord op arbeidsuitbuiting; zij ziet daarin vooral de focus op EU arbeidsmigranten. Om die reden is ook Barka genoemd als samenwerkingspartner. Een andere groep die hiermee ook te maken heeft, zijn ongedocumenteerde mensen. Die groep is volledig op zichzelf aangewezen; tegelijkertijd wordt werken hen ook verboden. Zij beschouwt dit als dwang in de illegaliteit te gaan werken. Zij ziet in de brief dat door middel van inspecties toezicht wordt gehouden op de Wet Arbeid Vreemdelingen. Deze werkwijze is vooral gefocust op overtredingen door werkgevers. Om hen aan te pakken en hen uitgebreid te helpen, vindt zij het belangrijk dat mensen die met uitbuiting te maken krijgen, de weg vinden om zelf hun melding al dan niet anoniem te doen wanneer zij zich bevinden in een onveilige situatie. Zij vraagt de wethouder op welke manier rekening gehouden wordt met uitbuiting van ongedocumenteerde mensen en of daarbij zorg gedragen wordt voor de gevoeligheid omtrent hun verblijfsstatus. Zij vraagt of de gemeente contacten onderhoudt met relevante partners en belangenorganisaties op dit vlak. Zij ziet die

1440

1450 nog niet terug in de genoemde samenwerkingspartners; zo niet vraagt zij of het college kan toezeggen dit in het vervolg in de aanpak mee te nemen.

Zij ziet een landelijke afbraak van voorzieningen voor ongedocumenteerde mensen terug in de gemeente Utrecht; hun bestaanszekerheid komt daarmee nog meer in gevaar. Zij vindt het daarom belangrijk een duurzame oplossing te zoeken die zelfredzaamheid bevordert door mensen te laten werken. Arbeidsuitbuiting is te bestrijden op die manier; werk legaal maken ongeacht de papieren van betrokkenen. Met het huidige extreemrechtse kabinet en de koers die op asiel en migratie gevoerd wordt, is haar fractie niet hoopvol. Het college gaf eerder aan op verzoek van BIJ1 hiervoor te willen lobbyen bij het Rijk. Haar fractie is benieuwd of hierin ontwikkelingen zijn. Zijn er op andere wijze nog mogelijkheden om op lokaal niveau hieraan te kunnen bijdragen.

Haar fractie focust zich liever op preventie van uitbuiting en op het direct investeren in de levenskwaliteit en de -omstandigheden van mensen. Zij vindt dat het beste middel om te voorkomen dat mensen in een kwetsbare positie terecht komen en ook om ze er uit te houden. Hulp dient dan ook beschikbaar en laagdrempelig te zijn om hen handvatten te bieden op een veilige manier te voorzien in hun levensonderhoud. Dat geldt wat haar betreft ook voor de sekswerkers in de gemeente Utrecht.

Keer op keer hamert BIJ1 erop dat sekswerkers in een kwetsbare positie onderdeel moeten zijn van het gemoderniseerd sekswerk beleid. Ondanks de door de raad aangenomen motie van haar fractie, en de aanbeveling van de commissie Sorgdrager, faalt wat haar betreft het college nog steeds om hen daadwerkelijk te betrekken in de proeftuinen. Die keuze heeft als gevolg dat deze groep sekswerkers gedwongen wordt om in de illegaliteit te blijven werken waardoor de kans op uitbuiting aanzienlijk stijgt. Zij benadrukt daarom nogmaals kwetsbare sekswerkers onderdeel te maken van de proeftuinen. Haar fractie is van mening dat een tippelzone daarin werkt, juist omdat mensen daar autonomie hebben en er minder tussenkomst is van derden. Haar fractie denkt dat het daarom helpt hen meer zelfwerkzaamheid te geven. Zij maakt hier de koppeling omdat zij de verbondenheid tussen deze twee ziet. Zij vraagt het college deze oproep van sekswerkers niet te negeren. Ze krijgt graag de reflectie van de wethouder.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) dankt mevrouw Nolten voor haar heldere betoog. Hij concludeert dat de ChristenUnie en BIJ1 elkaar een heel eind kunnen vinden op dit dossier. Hij vraagt naar het standpunt van BIJ1 op zijn oproep hierover een afzonderlijke brief te blijven sturen naar de raad.

Mevrouw Nolten (BIJ1) is het daarmee eens.

Niet-agenderende fracties

Mevrouw Assen (PvdA) kan zich aansluiten bij veel van wat gezegd is. Zij is er blij mee dat nu de bredere agenda voorligt. Meldingen et cetera, laten zien dat dat nodig is.

Zij vraagt of Moviera duurzaam kon uitbreiden.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) stelt vragen over digitaliseren en cultuursensitiviteit. Zij leest in de voortgangsrapportage over digitaliseren dat er heel veel plaatsvindt in het echte leven. De gemeente Utrecht sluit zich aan bij de controle die al plaatsvindt in de sectoren waar veel uitbuiting plaatsvindt. Zij maakt zich daarover zorgen. Het ronselen van jongeren voor criminaliteit, gebeurt merendeels online. Zij vraagt naar de aandacht hiervoor in deze voortgangsrapportage. Zij legt de vraag voor of daarop meer is in te zetten. Zij vraagt naar de hindernissen die nu ervaren worden. Dat heeft veel te maken met de private partijen waarmee wordt samengewerkt.

Zij vraagt naar de cultuursensitiviteit bij hulpverleners; zij is er benieuwd naar te vernemen of het bewustzijn bij hulpverleners er is. Soms komen zij signalen tegen in hun werk die ze niet herkennen. Zij krijgt deze signalen zelf uit het werkveld. Zij vraagt of hierop meer is in te zetten richting de hulpverleners.

Mevrouw Krul (Partij voor de Dieren) sluit zich aan bij de inbreng van BIJ1.

1510 Zij vindt het een goede ontwikkeling dat er aandacht is voor uitbuiting. Haar fractie maakt zich er zorgen over dat arbeidsuitbuiting in de huidige plannen een ondergeschoven kindje is. De relatief veel van de door de NLA gecontroleerde locaties die buiten de scope van seksuele uitbuiting vallen, zijn schendingen rondom arbeidsuitbuiting. Maar in verhouding zijn er weinig meldingen op het gebied van arbeidsuitbuiting bij Veilig Thuis.

Veel van de campagnes en focus op dit moment in het breder belang, liggen wat haar betreft bij seksuele uitbuiting. Zij vindt het kloppen dat die sector kwetsbaar is, maar teveel focus daarop stigmatiseert. Daarom vraagt haar fractie expliciet of de wethouder het met haar fractie eens is dat de nadruk nadrukkelijk ligt op seksuele uitbuiting. Wat gaat het college doen om de meldingsbereidheid te verhogen voor arbeidsuitbuiting.

1520 **De heer Van Bergen** (ChristenUnie) vindt dit een opvallende vraag. De cijfers laten wel degelijk zien dat volgens het rapport van Regioplan 2,5 jaar geleden 70% van de meldingen gaat over seksuele uitbuiting. Hij begrijpt de opmerking niet van de Partij voor de Dieren dat de aandacht daarvoor disproportioneel is.

Mevrouw Krul (Partij voor de Dieren) licht toe dat het in dit geval gaat over de voortgang van het plan. Te zien is dat de NLA in 45 locaties heeft gecontroleerd; waarbij in ieder geval 23 schendingen zijn geweest. Kijkend naar de locaties waar de NLA gecontroleerd heeft op het gebied van seksuele uitbuiting, zijn dat er 7 van de 45. Om die reden zegt haar fractie dat het relatief gezien erop lijkt dat daarvoor meer aandacht moet komen.

1530 **De heer Van Bergen** (ChristenUnie) gaat in op de opmerking over stigmatisering; hij vond dat een vreemde. Nu wordt gesteld dat er teveel aandacht is voor de seksuele uitbuiting en dat dat stigmatiserend is. Het lijkt hem heel goed dat dit aangepakt wordt op het moment waarop sprake is van misstanden.

Mevrouw Krul (Partij voor de Dieren) antwoordt bevestigend. Dit is een verspreking. Zij sprak over stigmatisering van sekswerkers, en niet de stigmatisering van seksuele uitbuiting.

Mevrouw Kolenbrander (Student & Starter) sluit zich aan bij de inbreng van D66 en de ChristenUnie omtrent de behoefte van het behoud van de losstaande voortgangs brief over dit onderwerp.

1540 Zij sluit zich aan bij BIJ1 over ongedocumenteerden en zij is benieuwd naar het plan van het college om Toezicht en Handhaving op arbeidsuitbuiting van ongedocumenteerden te versterken.

De voorzitter schorst de vergadering voor 10 minuten en heropent de vergadering.

De beantwoording

Wethouder Streefland merkt op dat met relatief beperkte middelen een behoorlijk programma is neergezet. Zij dankt de commissie voor de waardering daarvoor. Zij

vindt dit een goede aanzet om hiermee door te gaan. Zij zal de waardering doorgeven. Zij vervolgt met in te gaan op de inbreng van de verschillende fracties.

Richting de ChristenUnie bevestigt de wethouder dat zicht, inzicht en overzicht het belang is als basis. Dat geeft handvatten voor het college om de aanpak verder vorm te geven. Duurzaam investeren in bewustwording in samenwerking en kennisvergroting, maakt dat de olievlek van de bewustwording zich uitstrekt en er een grotere altertheid tot stand komt. Uitgevoerd wordt ook door de partners en niet alleen door de gemeente. De aangiftebereidheid is lager dan bij andere slachtoffers. Daarbij spelen verschillende aspecten een rol, zoals schaamte, angst, onwetendheid van rechten en plichten; dat laatste is te zien bij EU arbeidsmigranten. Niet altijd is er vertrouwen in de overheid. Daarom is het belangrijk het hele netwerk aan te zetten om de alertheid te behouden.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) licht toe dat zijn vraag zich toespitste op het gebrek aan voortgang.

De wethouder licht toe dat er pragmatische redenen zijn om dit zo onder te brengen. Van belang is dat het niet ondersneeuwt in de Veiligheidsagenda.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) begrijpt die praktische reden. Hij handhaaft zijn standpunt liever een afzonderlijke brief te zien om het top of mind te houden bij de verschillende fracties.

Wethouder Streefland vindt dit aan de raad; wanneer dit een gedeelde grote wens is, moet het college daar naar luisteren.

D66 ging in op de EU arbeidsmigranten; het hele palet van strijd tegen de uitbuiting en de wens die wat meer op de voorgrond te krijgen zit ook op die groep. De vraag hoe het college de ontwikkeling ziet, beantwoordt de wethouder met op te merken dat dit in de agrarische sector zit, in het transport, de bouw, vleesverwerking. Het zit minder in Utrecht omdat het college alert is op de gebieden. Het zit wel in de regio Utrecht. De wethouder benadrukt dat het moeilijk is dit sluitend te krijgen. Zij merkt dit in de dossiervorming over mensen op straat. Via de hulpverlening aan de EU arbeidsmigranten die op straat terecht komen, probeert het college met een goede veilige triage de misstanden naar boven te krijgen en daarop te acteren.

Het college probeert dit in samenwerking met Barka te doen en met het Leger des Heils en de Tussenvoorziening. Het beeld is dat het merendeels niet plaatsvindt in de stad Utrecht, maar wel in heel Nederland. Soms weten de mensen ook waar ze hebben gewerkt. De wethouder kan toezeggen te zullen nagaan hoe deze agenda meer te koppelen is met het werken met Barka om ook namen van bedrijven, tussenpersonen, et cetera naar boven te halen. De wethouder zegt dat dit top of mind is met migratie. De grootste groep is de groep arbeidsmigranten; 60% van de mensen die op straat verkeren zijn EU arbeidsmigranten.

De provinciale regietafel betreft niet alleen asiel, niet alleen Oekraïne, maar ook arbeidsmigranten met wie het niet goed gaat. De vraag is dan waar ze gewerkt hebben in de regio.

Richting de VVD bevestigt de wethouder dat het college blijft controleren op misstanden en signalen van mensenhandel. Het college werkt nauw samen met de politie. Dat kwam vorige week uitgebreider aan bod. De gemeente heeft zelf de bevoegdheid toezicht te houden op misstanden in sekswerk en indien nodig te handhaven. Dit geldt ook voor de nieuwe aanpak.

De wethouder bevestigt dat het toezicht niet altijd gemakkelijk is.

Mevrouw Meerdling (VVD) merkt op dat straks sekswerk thuis is toegestaan; zij vraagt of de verwachting daarbij is dat dit het ontdekken van mensenhandel moeilijker maakt.

1600 **Wethouder Streefland** antwoordt dat het dubbel is; daar waar sprake is van overlast zal dat gemeld worden. Bovendien is het voorgekomen dat er sprake was van overlast maar dat die niet werd gemeld.

Mevrouw Nolten (BIJ1) vraagt of door het legaliseren van sekswerk thuis het minder eng zal zijn om een melding te doen wanneer er misstanden zijn; zij legt de vraag voor of dat ook niet de reden was om sekswerk thuis te legaliseren.

Wethouder Streefland antwoordt bevestigend. Daar zit nog een wereld omheen. De wethouder weet dat niet.

1610 Met betrekking tot het bedelen zet de wethouder uiteen dat de conclusie van het expertisecentrum er nog niet is. Momenteel wordt nog onderzoek gedaan. Dat onderzoek is breder dan wat in Utrecht gebeurt. Het gaat dan ook om de regio en zelfs internationaal. Zodra die conclusie naar buiten komt, zal het college die delen met de raad. Dan zal het college die conclusie zo snel mogelijk de raad doen toekomen.

Mevrouw Meerdling (VVD) merkt op dat de politie ook een vooronderzoek had gedaan. Daarna is het expertisecentrum verder gegaan. Zij vraagt naar de conclusie van de politie.

1620 **Wethouder Streefland** antwoordt dat zij weet dat het vele malen complexer is; mogelijk zal een verbod de uitkomst niet zijn. De conclusies komen naar de raad toe. Het CDA vroeg naar de gezamenlijke aanpak met andere steden. Dit is aansluitend op het programma Samen tegen Mensenhandel. Daarvoor is in het nieuwe coalitieakkoord geld vrijgemaakt. Met de GGD is gelobbyd om in ieder geval niet de middelen aan de gemeente te vergeten. Het college wil in Utrecht gefaciliteerd worden voor datgene wat in Utrecht plaatsvindt zowel op de portefeuille Veiligheid als op de portefeuille vrouwenopvang. Er wordt voor gezorgd dat Moviera voldoende wordt gefinancierd, ook voor de toekomst.

1630 Richting BIJ1 gaat de wethouder in op de inbreng over ongedocumenteerden. Het college sluit zich aan bij de bestaande programma's die zich richten op de positie van arbeidsmigranten en ook op ongedocumenteerden. De wethouder bevestigt dat deze groep nog meer gemarginaliseerd is omdat de groep geen recht heeft om hier te kunnen werken. Het gaat om overleven en the way of living. De wethouder verwacht in de huidige politieke verhoudingen niet veel mogelijkheden in de lobby om deze groepen (ongedocumenteerden en uitgeprocedeerde mensen) aan werk te helpen.

Mevrouw Nolten (BIJ1) ging er al vanuit dat de wethouder contact heeft met partijen die zich bezighouden met ongedocumenteerden; haar vraag was deze groep toe te voegen aan deze aanpak; het integraal te maken, zoals ook gedaan bij BARKA. Zij vraagt of de wethouder daartoe kans ziet zodat de groep een betere toegang krijgt tot de hulp. Het gaat haar om preventie. Zij attendeert op de meerderheid in de raad.

Wethouder Streefland vindt dat het debat van vorige week over deze groep en de positie die de groep heeft binnen het sekswerkbeleid in Utrecht.

1640 De PvdA ging in op Moviera, de uitbreiding van de fte zorgcoördinatie is structureel. Het merendeel daarvan wordt door de gemeente Utrecht gefinancierd en het andere deel door de Centrumgemeente Amersfoort.

De wethouder deelt de visie dat het ronselen van mensen een grote vlucht heeft genomen, ook als het gaat om de jongeren. De hulpverleners worden getraind op bewustwording daarvan. Het is voor het college in deze aanpak ingewikkeld; de vraag

is hoe Telegram en X aan te pakken. De recherche heeft een onderdeel Online. Zij deelt het ongemak over hoe gemakkelijk jongeren en anderen in de situatie terecht komen die voor hen onwenselijk is.

Mevrouw Fattal (GroenLinks) merkt op dat zij vindt dat de inbreng van de wethouder vrij hopeloos klinkt. Zij vraagt naar de reflectie van de wethouder hierop.

1650 **Wethouder Streefland** bevestigt dat zij zich vrij hopeloos voelt en dat zij het beangstigend vindt als het gaat om de snelheid en de invloed van de online technologie om jongeren en anderen in een voor hen ongewenste wereld te trekken. ongerenwerkers bevestigen dat ook. Zij ziet dit ook op scholen en merkt op dat ook leraren dit zeggen over meisjes die kwetsbaar zijn. Zij noemt in dit verband Moviera aan de voorkant. Vroeger was het fysiek zichtbaar, nu niet meer. Zij attendeert vaders en moeders goed op hun kinderen te letten.

1660 Richting de Partij voor de Dieren zet de wethouder uiteen dat de arbeidsinspectie op misstanden controleert in de arbeidsector. In principe controleert de gemeente op seksuele uitbuiting. Daarom klopt die redenering van 47 versus 7 niet helemaal. Wel ging de NLA mee met de controles van de gemeente naar massagesalons; daar liepen de controleurs tegen uitbuitingsituaties gaan. Dat is in principe een andere categorie en beide zijn belangrijk.

Mevrouw Krul (Partij voor de Dieren) vraagt of de wethouder hiermee zegt dat de bestrijding van arbeidsuitbuiting vooral bij de arbeidsinspectie ligt.

Wethouder Streefland antwoordt bevestigend. Dat maakt het soms ook ingewikkeld. De effecten voor de werkgever met boetes zijn soms verwaarloosbaar. Dit ligt in de Tweede Kamer. De Tweede Kamer is bezig arbeidsmigratie steviger op de agenda te zetten en werkgevers meer verantwoordelijk maken. Zij adviseert de raad dat goed te volgen. Hiermee rondt de wethouder haar beantwoording af.

1670

Gemiste vragen?

De heer Van Steeg (CDA) had gevraagd naar de bredere context en de samenwerking met landelijk om dat mee te nemen in een volgende rapportage.

Bovendien had hij vragen gesteld over recidive en hoe de gemeente daartegen nog iets meer kan doen.

Wethouder Streefland antwoordt dat het haar meer dan logisch lijkt de rol van Utrecht te verwoorden binnen de regio en vooral hoe de samenwerking gedaan wordt met het Rijk als kopje voor een volgende rapportage. Zij zegt dit toe.

1680 Zij verneemt de bevestiging dat gevraagd is de recidivecijfers toe te voegen aan de verslaglegging.

Toezeggingen

Wethouder Streefland heeft toegezegd binnen de volgende voortgangsrapportage informatie op te nemen over de samenwerking met het Rijk en de rol van de gemeente in de regio.

Zij zal de recidivecijfers toevoegen aan het voortgangsverslag.

Zij zal ingaan op de vraag wat te kunnen doen om ongedocumenteerden te betrekken bij deze aanpak. Wanneer zij hieraan niet kan beantwoorden, is dit ook niet top of mind bij de LVV en bij de aanpak bij asiel.

1690 **Mevrouw Nolten** (BIJ1) vraagt het wel terug te laten komen in de rapportages over ongedocumenteerde mensen; het gaat haar niet zozeer om waar het in terugkomt.

Wethouder Streefland zoekt uit waar dit het beste past; ook als het gaat om arbeidsuitbuiting van ongedocumenteerden.

De voorzitter legt de vraag voor aan de agenderende fracties of zij hun doel hebben bereikt met deze bespreking.

De heer Van Bergen (ChristenUnie) is bereid het daartoe in de raad te agenderen. Hij heeft ook de indruk dat een afzonderlijke brief in de commissie breed gedragen wordt. Wanneer de wethouder dat kan toezeggen, scheelt dat iedereen veel werk.

1700 **Wethouder Streefland** zegt deze afzonderlijke brief toe.

De voorzitter concludeert dat het doel bereikt is. De behandeling blijft beperkt tot deze commissievergadering.

Hij schorst de vergadering voor 5 minuten en heropent de vergadering voor de behandeling van agendapunt 11.

11 Raadsvoorstel Rekenkamerrapport: Drempels om te stemmen

Burgemeester, Beleidsveld: Burgerzaken

1710 De Rekenkamer Utrecht heeft onderzoek gedaan naar de toegankelijkheid van stembureaus in de gemeente Utrecht. Uit dit onderzoek blijkt dat slechts 40% van de Utrechtse stembureaus toegankelijk is voor inwoners met een lichamelijke beperking, terwijl de gemeente verplicht is 100% van de stembureaus toegankelijk te maken. In het voorliggende rapport worden de conclusies en aanbevelingen nader toegelicht. Op 23 mei jl. heeft de Rekenkamer in een technische bijeenkomst het onderzoek en de bevindingen toegelicht.

De voorzitter leidt de bespreking in aan de hand van de annotatie bij de agenda (zie hierboven). De bespreking is in twee termijnen.

De Rekenkamer

1720 **De heer Verhoeven** (Voorzitter Rekenkamercommissie) refereert aan een dergelijk onderzoek van de commissie in 2019. Destijds was de conclusie dat 55% van de stemlokalen ontoegankelijk was. Het is sindsdien slechter geworden.

De onderzoekers hebben 151 van de 217 stembureaus gezien. Van die 151 zag hij persoonlijk 15 stembureaus.

De onderzoekers troffen enthousiaste hulpvaardige mensen aan en een informatieve website waarop heel veel informatie staat. In de praktijk viel het tegen. De website geeft aan dat 95% toegankelijk is. In 60% is het niet mogelijk voor iemand met een lichamelijke beperking zelfstandig bij het stemhokje te komen.

1730 Vaak staan deuren niet helemaal open, of drempeloverbruggingen worden niet neergelegd, matten blijven liggen. Stemhokjes kunnen achter een hoogpolig tapijt staan; dat is een probleem voor mensen in een rolstoel. Met het oprollen van het kleed is het probleem opgelost.

Hij licht toe dat is getoetst aan 8 criteria en niet aan alle die de overheid hanteert. De belangrijkste zijn: kan de persoon met een lichamelijke beperking zelfstandig van de straat bij de deur komen, door de deur naar binnen, en is het dan ook mogelijk zelfstandig naar het stemhokje en of dan ook zelfstandig te stemmen.

De aanbevelingen spreken voor zich.

De heer Verhoeven voegt eraan toe dat de helft van de problemen opgelost zou zijn met drempel-overbruggingen, het opgerolde tapijt, de open deur, de weggehaalde matten. Heel veel zaken zijn heel praktisch van aard.

1740 *De commissie*

Mevrouw Fattal (GroenLinks) toont met een persoonlijk verhaal waarom het zo belangrijk is stemlocaties toegankelijk te maken. Toegankelijkheid is van iedereen; het gaat ook over mensen met een kinderwagen, ook over ouderen.

Zij spreekt over de beperking van haar vader. Hij zette zijn leven op het spel door te vluchten naar een land waar democratie bestaat, hier in Nederland. Het doet haar verdriet dat het niet mogelijk zou zijn voor hem om ook gebruik te maken van dat recht nu hij hier is. Ontzettend veel mensen in Utrecht ervaren dat ook.

De locaties die niet toegankelijk zijn, zouden elke dag toegankelijk moeten zijn, maar zeker op deze speciale dag waar iedereen dat potloodje moet kunnen vastpakken en de stem uit te brengen.

Het is belangrijk dat de Rekenkamer dit rapport heeft gemaakt. Zij hoopt dat dit rapport aanleiding geeft voor het college om hiermee aan de slag te gaan.

Vaak gaat het mis buiten het stemlokaal in de openbare ruimte. Zij vindt dat altijd onacceptabel. Dat zou eigenlijk altijd opgelost moeten zijn. Zij vraagt het college juist op die dag na te gaan met het stembureau of de vrijwilligers even naar buiten kunnen lopen en om zich heen kunnen kijken naar wat in de openbare ruimte is op te lossen. Zij vraagt de verantwoordelijkheid iets groter te maken en de ring te verbreden.

Het viel haar op dat soms in het rapport van de Rekenkamer en in de beantwoording van het college onenigheid was over wat de stemgerechtigde met een beperking nodig heeft. Zij vindt dat ongemakkelijk. Zij begrijpt dat daarover onenigheid is; de één is de ander niet. Het lijkt haar de aanleiding om goed te kijken met partijen als SOLGU hierin goed op te treden met de doelgroep om na te gaan wat mensen zelf kunnen en willen doen en wat niet. Zij vraagt daarbij rekening te houden met bijvoorbeeld schaamte.

De heer De Pagter (VVD) dankt de Rekenkamer voor het uitvoeren van het onderzoek. Zijn fractie is geschrokken van de uitkomsten. Hij vindt de conclusie een stevige die niet strookt met de stelling van het college dat 95% van de stembureaus toegankelijk is of is gemaakt. Hij ziet een verschil tussen theorie en praktijk.

Hij ziet te hoge drempels, te smalle deuren, te zware deuren, fietsen die in de weg staan, meubels die in het wandelpad in de weg staan. Tot zijn geluk is het in veel gevallen eenvoudig op te lossen. Hij refereert aan de inbreng van de voorzitter van de Rekenkamer.

De VVD ziet in de reactie van het college een worsteling met het onderwerp. Iedereen wil veel stembureaus in deze gemeente. Vanuit zijn ervaring met de organisatie van verkiezingen, is hem bekend dat niet altijd te kiezen is voor een toegankelijk gebouw. Die moet dan wel toegankelijk gemaakt worden voor de verkiezingen. Hij ziet dat daarvoor aandacht is vanuit het college. Hij leest dat ook terug in de reactie van het college. Het steekt nauw de toegankelijkheid goed te regelen. De toegankelijkheid is al gauw ver te zoeken wanneer de drempeloverbrugging niet goed ligt, of de deuren gesloten blijven of wanneer er een fiets in de weg staat.

Het lijkt hem dat er winst is te behalen met instructies voor de leden van het stembureau. Hij vraagt welke verbeterpunten het college ziet om door te voeren.

Hij vraagt de Rekenkamer naar ideeën om de vrijwilligers nadrukkelijker hierbij te betrekken; het is een uitdaging om goede mensen in het stembureau te hebben met de juiste kennis. Iets anders is om ook kennis te hebben over toegankelijkheid.

Hij ziet dat het college aangeeft dat niet altijd te voorkomen is dat een bromfiets of fiets de toegang blokkeert; hij refereert ook aan de inbreng van GroenLinks. Wat zijn fractie betreft mag het college daar strenger op zijn. Hij vraagt ook op dat punt een reactie van het college.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) brengt in dat vorige week het VN-comité Handicap voor invoering van het VN-verdrag handicap aandacht gevraagd voor de stand van zaken. Nederland heeft dat verdrag geratificeerd. De conclusies van dit VN onderzoek waren schokkend. Nederland doet veel te weinig om de positie van mensen met een beperking te verbeteren. Veel meer is nodig hen volwaardig te laten deelnemen aan de samenleving.

Dit rapport is één aspect daarvan en wat haar betreft ook een illustratie dat het nog niet goed genoeg gaat. Zij complimenteert de Rekenkamer met dit actieonderzoek.

1800 Zij vindt het schokkend te vernemen dat de situatie verslechterd is en dat geprobeerd is waar mogelijk aan te sluiten. In het rapport staat dat weinig is gedaan met de eerdere aanbevelingen. In de reactie leest zij dat er verschillende redenen zijn voor het college om dit nog niet te hebben gedaan. Zij vindt vijf jaar in de politiek een lange tijd. Zij vraagt de reactie van het college op de vraag waarom het zo lang geduurd heeft en wat er dan nu gaat gebeuren. Zij vraagt zich af wat er nu nodig is en hoe dit te gaan monitoren om er zeker van te zijn dat het nu wel gebeurt en dat de aanbevelingen nu wel worden opgevolgd.

1810 Zij vond de reactie van het college defensief; het deed haar denken aan de reactie van Ien Dales die zei “een beetje integer bestaat niet”. Zij vindt dat ook opgaan bij toegankelijkheid: een beetje toegankelijk bestaat niet. Zij is het eens met de stelling van de Rekenkamer dat het gaat om *toegankelijk of niet toegankelijk*. Met beperkt toegankelijk worden nog steeds mensen buitengesloten. Ze krijgt graag de reactie daarop.

Zij zag dat pandeigenaren een keer gewezen zijn op subsidie; dit lijkt haar laaghangend fruit dat bij iedere verkiezing opnieuw getoond moet worden. Steeds is duidelijk welke particuliere eigenaren de toegankelijkheid nog niet op orde hebben gebracht.

1820 Ze dankt mevrouw Fattal voor haar persoonlijke inbreng. Zij las vorige week een voorbeeld van de voorzitter van de Wmo cliëntenraad die op bezoek ging bij het stads kantoor; die voorzitter heeft een driewieler fiets. Die kan hij in de fietsenstalling niet stallen. Stallingen in de stad zijn niet toegankelijk voor mensen met een hulpmiddel. Die moet hij stallen op de openbare weg. Komt hij terug van zijn afspraak, is zijn hulpmiddel weg. Dit is een illustratie van dat gekeken moet worden naar de openbare ruimte.

Verder sluit zij zich aan bij de inbreng van GroenLinks over het betrekken van de doelgroep bij de uitvoering.

1830 **De heer Maas** (Volt) vindt de reactie van zijn collega's tamelijk mild. Hij vindt het rapport ontluisterend. 60% van de stembureaus zijn niet toegankelijk voor mensen met een beperking; daar kunnen zij niet zelfstandig stemmen, en dat in een stad die zich erop voorstaat dat zij opkomt voor de zwakkeren in de samenleving, dat Utrecht een mensenrechten stad is.

Hij sluit zich aan bij de inbreng van de PvdA over het defensieve in de reactie van het college; hij begrijpt daarvan niets.

Bij de technische briefing hoorde hij de voorbeelden; het is ronduit knullig en gemakkelijk te beïnvloeden. Utrecht heeft een prachtige website terwijl de inhoud niet klopt. Hij vraagt hoe dat mogelijk is.

Hij sluit zich aan bij de vragen van zijn collega's. Hij roept het college ertoe op onmiddellijk in de actiestand te springen en alle aanbevelingen onverkort over te nemen.

1840 Wat hem betreft moet dit in 2026 opgelost zijn. Hij krijgt graag de reactie van het college. Wat gaat het college morgen hieraan doen?

De heer Ait Daoua (D66) sluit zich aan bij de voorgaande sprekers.

Hij merkt op dat in 2019 al deze problemen al geïdentificeerd waren. Hij noemt de problemen die eerder al door de VVD waren ingebracht. Nu is te zien dat vijf jaar later weinig is verbeterd. Hij vraagt een serieuze reflectie van het college. Hij vraagt hoe het mogelijk is dat deze zaken nog steeds niet zijn opgelost. Waarom is dit zo lang blijven liggen?

1850 Hij sluit zich aan bij het punt van de PvdA over het defensieve en de teleurstellende reactie van het college. Ook blijkt de communicatie niet te kloppen - in dat opzicht sluit hij zich aan bij de inbreng van Volt. Hij noemt de perceptie van het college dat 95% van de stembureaus toegankelijk zou zijn of daartoe aan te merken is. Uit het rapport blijkt dat slechts 40% toegankelijk is. Hij vindt dat verschil zorgwekkend en ook misleidend.

Hij heeft ook gelezen dat de controles op verkiezingsdagen achterblijven. Controles op de tijdelijke aanpassingen blijven uit. Hij vraagt of het college het punt over steekproefsgewijze controles concreter kan oppakken.

1860 Hij vraagt of het college kan toezeggen een routekaart op te stellen om te gaan voldoen aan de toegankelijkheid zoals BZK die heeft gedefinieerd. Hij pleit voor 100% toegankelijkheid.

Mevrouw Krul (Partij voor de Dieren) sluit zich aan bij de inbreng van GroenLinks, PvdA en Volt. Het advies van de Rekenkamer om voor opening van het stembureau een laatste check te laten doen en dit door te geven, noemt zij expliciet.

Het gaat om relatief kleine dingen, zoals een tafel die een deur blokkeert of een bank midden in het gangpad. Het gaat om kleine dingen met een grote impact. Dit maakt het mensen in Utrecht moeilijk hun stemrecht te beoefenen.

1870 Zij vindt het hard nodig hierin stappen te maken; op dit moment is meer dan de helft van de stembureaus in beheer van de gemeente, en ook ontoegankelijk. Ook dat vond zij stuitend om te lezen. Het is werkelijk onacceptabel en dat moet anders. Zij hoopt dat het college de adviezen van de Rekenkamer zich ter harte neemt en vraagt daarbij of de wethouder kan toezeggen het doorlopen van de toegankelijkheidschecklist onderdeel wordt van de opstartwerkzaamheden van de stembureaus. Zij sluit zich aan bij de eerder gestelde vragen.

Mevrouw Westra-van Til (ChristenUnie) dankt de Rekenkamer voor het gedegen onderzoek. Haar fractie kan zich vinden in veel van de bevindingen. Haar fractie is het eens met de aanbevelingen.

1880 Zij vindt het belangrijk dat stemmers goed geïnformeerd een afweging kunnen maken en zelfstandig hun stembureau van hun voorkeur kunnen bereiken, ook zonder teleurstelling. Zij vindt het schrikbarend voor hoeveel mensen dit geen vanzelfsprekendheid is zoals ook blijkt uit de persoonlijke verhalen die hier gedeeld zijn.

Zij vindt het spijtig dat de genoemde knelpuntenlijst nog niet goed is opgevolgd. Inhoudelijk plaats de ChristenUnie nog enkele kanttekeningen.

Zij sluit zich aan bij het genoemde door GroenLinks over het optrekken met de doelgroep zelf, het genoemde over het VN-Verdrag door de PvdA en bij de wens steekproeven te houden door D66.

1890 Allereerst vindt zij het van belang dat de informatie over toegankelijkheid niet alleen digitaal via de gemeentelijke website verloopt, maar ook op de kandidatenlijst aangepast wordt al naargelang de aanbevelingen uit het rapport van de Rekenkamer. In hoeverre is daarin voorzien?

Zij deelt dat de gemeentelijke panden meer toegankelijk gemaakt moeten worden, liever permanent dan tijdelijk. Haar zorgen liggen bij de betreedbaarheid van de stembureaus als toegankelijkheidscriterium in deuren en drempels maar ook in het bereikbaarheidscriterium in de buitenruimte. GroenLinks noemde de fietsen en de openbare ruimte.

1900 Een ander punt betreft de doelgroepen met de functiebeperking waaronder dove en blinde stemmers. Kan het college reflecteren op de huidige voorzieningen of deze afdoende als toegankelijk worden ervaren. In het verlengde daarvan vraagt zij of de informatie toegevoegd is zoals bepleit door de ChristenUnie in eerder breed gedragen motie van september 2023 genoemd “Assistentie in het stembokje”, voor mensen met dementie, laaggeletterden of voor degenen die behoefte hebben aan prikkelarme locaties, die een neurologische stoornis hebben. Zij vraagt of het college daarop kan reflecteren.

Voor wat betreft de controle op de toegankelijkheidsmaatregel, is naast het inzetten op het genoemde gemeentelijk team, het enthousiasme van de vrijwilligers in te zetten op de check van de locaties waaraan de Rekenkamer refereerde.

1910 Voor wat betreft het vervolg van het onderzoek is het de wens van de ChristenUnie dat de gemeente in gesprek gaat over de uitkomsten van dat onderzoek met een belangrijke derde, namelijk de logistieke partner. Op papier lijken zaken op orde, maar in de praktijk is er ruimte voor verbetering.

Zij vraagt of het college zo nodig het aanbrengen van de noodzakelijke voorzieningen voor *100% toegankelijkheid*, eerder mogelijk acht, dan voor de verkiezingen in 2026.

De voorzitter schorst de vergadering tot 16.10 uur en heropent die.

De Rekenkamer

1920 **De heer Verhoeven** (voorzitter Rekenkamercommissie) gaat in op de vraag hoe enthousiast de vrijwilligers nadrukkelijker te betrekken zijn bij het toegankelijker maken en houden van de stembureaus. De stembureauleden zijn allemaal vrijwilligers. Die ontvangen een vrij uitgebreide checklist om de toegankelijkheid op de verkiezingsdag zelf te borgen. De Rekenkamer heeft gezien dat die checklist niet altijd goed wordt doorlopen. Stembureauleden moeten dat serieuzer doen, en niet alleen aan het begin van de dag, maar ook in de loop van de dag. Toegankelijkheid moet niet gezien worden als een momentopname maar als een continu aandachtspunt gedurende de dag. Het is een kleine moeite om een paar keer een rondje te lopen, naar buiten en weer naar binnen. De Rekenkamer pleit daarvoor.

1930 **De heer De Pagter** (VVD) vraagt hoe de vrijwilligers daarvoor nadrukkelijker aandacht kunnen krijgen. Die worsteling heeft het college. Hoe ervoor te zorgen dat de vrijwilligers hiervan goed op de hoogte zijn.

De heer Verhoeven (voorzitter Rekenkamercommissie) heeft niet gevraagd of de vrijwilligers de checklist hebben gezien. Hij ziet wel dat het besef er niet is. Hij geeft enkele voorbeelden uit de praktijk. De goede wil is er wel. Het besef dat dit beter en anders moet, is er onvoldoende.

Tweede termijn voor de Rekenkamer

1940 **De heer De Pagter** (VVD) ziet dat de Rekenkamer dit constateert. Hij vraagt welke ideeën de Rekenkamer heeft om het college te helpen en hij vraagt tips voor het college.

De heer Verhoeven (voorzitter Rekenkamercommissie) zou in de instructie willen opnemen en daarop toezien dat de voorzitter van het stembureau of een lid van het stembureau, 1, 2 of 3 keer per dag het aanbevolen loopje maakt. Dat staat zijns inziens niet in de instructies.

Verder zijn er geen vragen aan de Rekenkamer in de tweede termijn.

Beantwoording eerste termijn door het college

1950 **Wethouder Streefland** dankt de Rekenkamer ook voor de bewustwording, ook van het college op dit thema. Van belang is dat de democratie uitgeoefend kan worden. Duidelijk is dat de gemeente hier nog werk aan de winkel heeft.

De wethouder toont het lijvige boekwerk met criteria voor toegankelijkheid. Het is fantastisch wanneer alles bereikt wordt. De wethouder ziet een enorme betrokkenheid van vrijwilligers om het goede te doen. De vraag is dan of de gemeente het altijd goed doet. De wethouder zal ingaan op wat er nu al gedaan wordt en wat het college ziet als aanscherping, ook naar aanleiding van het rapport van de Rekenkamer. Soms gaat het inderdaad om relatief gemakkelijker zaken. Zij herhaalt de genoemde voorbeelden.

1960 Een paar weken geleden is gesproken met Vastgoed over de toegankelijkheid van de gebouwen in de gemeente Utrecht. Daarmee maakt het college stappen. Zonder defensief te zijn, merkt zij op dat daaraan wel een financieel vraagstuk zit. Stap voor stap wordt die beweging gemaakt om de gebouwen van de gemeente toegankelijk te maken. Dat wil niet zeggen dat er soms gebouwen zijn die minder toegankelijk zijn. De vraag is hoe dat dan te integreren in de voorzieningen voor het stemmen. De vraag is dan in welke zin oplossingen zijn te vinden hoe dit beter te doen.

De wethouder loopt de inbreng van de fracties bij langs.

In de afgelopen periode is het volgende gedaan om de toegankelijkheid te verbeteren: voor de verkiezingen in 2024 zijn gesprekken gevoerd met de Solgu over de toegankelijkheidsbehoefte in het stemmen. Veelvuldig contact is er met hen geweest.

1970 De behoefte zit er vooral in goede en gedetailleerde toegankelijkheidsinformatie vooraf over de stemlokalen.

Er is een verplichte webinar voor de voorzitters en plaatsvervangend voorzitters van de stembureaus. Er is extra aandacht in de E-Learning maar ook de checklist voor de toegankelijkheid van de stemlokalen; expliciet is de leesloupe onder de aandacht gebracht, en het regelmatig controleren van de buitenruimte en de voorzieningen zoals drempelplaten en het openzetten van deuren waar dat mogelijk is. In sommige gebouwen mogen de deuren niet open vanwege de brandveiligheid. Ook dit is een gegeven waarop het college nuance kan aanbrengen; dat wil nog niet zeggen dat het college niets gaat doen.

1980 Nog voor het onderzoek van de Rekenkamer is de informatie over de toegankelijkheid op de website van de gemeente aangepast op verzoek van de doelgroep van de SOLGU. De vraag is dan steeds of een locatie toegankelijk is van zichzelf of dat tijdelijke voorzieningen worden aangebracht.

De vraag wat het college hierna gaat doen. Ingezet wordt op 10 locaties die 100% toegankelijk zijn; in elke wijk één locatie. Dat zal goed op de website gepubliceerd worden. Onderzocht wordt hoe de informatievoorziening over de toegankelijkheid

van ieder individueel stemlokaal uitgebreider beschikbaar kan worden. Dit wordt gedaan in samenwerking met de belangenvereniging.

1990 **Mevrouw Raaijmakers** (PvdA) merkt op dat in het rapport discussie bestaat over de definitie van toegankelijk; zij vraagt wat de wethouder bedoelt met 100% toegankelijk.

Wethouder Streefland antwoordt dat zij de meest zware definitie van toegankelijk hanteert, zoals het rapport dat de PvdA zojuist noemde: toegankelijk voor iedereen. Voor blinden is er één locatie in Utrecht omdat dit te maken heeft met het stemformulier waarvan er maar één is. Ook voor doven is er één locatie in Utrecht. De gemeente Utrecht wil goede tolken die de hele dag in de gelegenheid zijn. In die zin maakt zij een uitzondering.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt of dit inclusief de buitenruimte is.

2000 **Wethouder Streefland** antwoordt te denken aan een officier op deze locatie; heel vaak is een plek toegankelijk maar dan zet net iemand een fiets verkeerd. Het college gaat na of met vrijwilligers op een stembureau die rol te nemen is om zorg te dragen voor de toegankelijkheid op de route naar het stemlokaal.

Het college onderzoekt in hoeverre gezamenlijk is op te trekken met vastgoed in het toegankelijk maken van de Utrechtse panden. De toegankelijkheidseisen in de Kieswet zijn strenger dan de regels die de gemeente hanteert. Daarover is al een debat geweest met Vastgoed.

De heer Maas (Volt) merkt op dat het rapport veel uitgebreider is dan de 8 criteria waarop de Rekenkamer onderzoek heeft verricht; hij vraagt of de 100% toegankelijkheid gaat over alle punten in het rapport of over de 8 criteria.

2010 **Wethouder Streefland** heeft aangegeven dat het college 100% toegankelijkheid voor deze locaties nastreeft. Dat betreft in ieder geval de 8 criteria. Zij neemt aan dat de gemeente van zichzelf kan verlangen dat het om meer gaat en dat het wellicht al deze punten betreft.

De heer Maas (Volt) heeft vol vertrouwen in de wethouder; het wordt voor hem nu wel een beetje vaag. De Rekenkamer heeft onderzoek gedaan op basis van 8 criteria. Hij vraagt wat de gemeente nu wel en wat de gemeente niet gaat doen en wanneer het college tevreden is en of de raad daarvan een indicatie kan krijgen.

2020 **Wethouder Streefland** antwoordt dat het college absoluut naar 100% toegankelijk wil. Daarmee gaat het college verder dan de 8 criteria die al heel relevant zijn. Wat haar betreft gaat 100% toegankelijk over dat een persoon toegang heeft op de locatie die op geen andere plek naar binnen kan, bijvoorbeeld met een grote rolstoel. Het streven is dat het gaat om alle 64 criteria.

Zij vervolgt met de beantwoording van de vragen van de fracties.

GroenLinks sprak over het in orde maken van de openbare ruimte op de dag zelf. De wethouder zet uiteen dat dat extra inzet en capaciteit vraagt. Er zijn nu 3000 vrijwilligers die ook in shifts kunnen werken. Dan zal er op elke locatie in ieder geval voor de shifts één iemand extra gevonden moeten worden voor die verantwoordelijke taak. De wethouder kan dit niet beloven; het zal ervan afhangen of er voldoende vrijwilligers gevonden kunnen worden. Of een extra persoon in het team of iemand uit het team. Dan is het afhankelijk van de drukte.

2030 Het college werkt goed samen met de Solgu, ook in de voorbereiding. Het college zal de Solgu ook betrekken bij de ontwikkeling van de website op dit issue en ook in het traject hierna als het gaat om de terugkoppeling.

De VVD ging in op het verschil tussen theorie en praktijk; in de instructies is expliciet aandacht voor de toegankelijkheid. De webinar plus de checklist. Wat de wethouder

betreft zegt de Rekenkamer terecht, dat het vooral gaat om alertheid met de genoemde voorbeelden.

Wanneer het college het wil, zal strenger gelet worden op handhaving. Die extra inzet heeft wel consequenties voor het budget. Die vraag zal dan teruggelegd worden bij de raad.

De wethouder benadrukt dat wel degelijk iets gedaan is met de aanbevelingen. De gemeente heeft ook meer stemlocaties erbij gekregen: meer spreiding over de stad en meer locaties. Dat was ook de vraag vanuit de raad. Dan is het de vraag of de nieuwe locaties voldoen. De vraag is dan of de gemeente die nieuwe locaties wil gebruiken wanneer ze niet voldoen. De wethouder legt dit dilemma neer bij de commissie. Het zou kunnen helpen wanneer gezegd wordt welke locaties goed toegankelijk zijn en dat er ook locaties zijn waar die toegankelijkheid minder goed is. Het college wil daarover openheid op de website.

De wethouder bevestigt dat beperkt toegankelijk niet kan. Voor de 10 locaties in elke wijk één, wil het college dat absoluut niet. Beperkt toegankelijk betekent dat een deel van het publiek het stemlokaal niet goed kan benaderen.

Er is een subsidie die voor de verkiezingsorganisaties ook onder de aandacht is gebracht van gebouweigenaren van stemlocaties. Het is vervolgens aan de eigenaar zelf om die keuzes te maken. De invloed van het college is daarop beperkt.

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) vraagt hoe de raad op de hoogte gehouden wordt van wat er nu gebeurt. In de periode van vijf jaar is veel niet opgevolgd.

Wethouder Streefland wil daarop ingaan in de tweede termijn om een logisch moment te kiezen om de raad weer op de hoogte te stellen van de te zetten stappen. Zij vervolgt haar beantwoording met in te gaan op de inbreng van Volt.

In 60% van de stembureaus is niet aan alle criteria voldaan. Dat betekent dat de toegankelijkheidscriteria nog beter onder de aandacht gebracht moeten worden van de 3000 vrijwilligers en ook om controles uit te voeren.

Het college zal uitgebreider informatie geven op de website; daaraan wordt gewerkt voor de volgende verkiezingen.

De controles worden nauwelijks uitgevoerd op de dagen zelf. Bij de afgelopen verkiezingen zijn door de verkiezingsorganisatie 85 locaties bezocht en gecontroleerd. Ook daar is een aantal aandachtspunten zoals door de Rekenkamer naar voren gekomen die momenteel worden uitgewerkt in concrete acties voor de volgende verkiezingen.

De routekaart opstellen waarbij het college voldoet aan de lijn van BZK; in ieder geval maakt het college de 10 locaties 100% toegankelijk. Dat gaat voor altijd voor iedereen niet lukken, aangezien het college ook te maken heeft met sommige gebouwen die niet toegankelijk te maken zijn. Wel is in stappen of per verkiezing een onderdeel er uit te lichten waarop het college extra focust. Op die manier zou de toegankelijkheid verbeterd worden met 20%. Het college is nu al bezig met een aantal stappen. Dit kan alleen wanneer er tussentijds geen verkiezing is; het doorvoeren van de verbeteringen kost tijd.

De Partij voor de Dieren sprak over een check door stembureaus. De wethouder zet uiteen dat dat nu al onderdeel is van het proces voor het openen van de stemlocaties. Dat wordt ook gedaan door de stembureauleden. Het is bewezen dat het college hieraan extra aandacht moet besteden.

De wethouder vraagt verduidelijking van mevrouw Westra-van Til over de kandidatenlijst.

Mevrouw Westra-van Til (ChristenUnie) licht toe dat de informatie over de toegankelijkheid zich focust op de website. Dat is niet voor iedereen de juiste route. De vraag is van haar of er alternatieven zijn, naast de website waar de informatievoorziening uitgelegd wordt. Op de kandidatenlijst staan pictogrammen met extra informatie.

2090 **Wethouder Streefland** vindt dat een landelijk vraagstuk. De gemeente heeft niets anders dan de mal die alle gemeenten krijgen. De politieke partijen kunnen nagaan in welke mate zij toegankelijk zijn voor de achterban.

De wethouder gaat nader in op de voorzieningen voor doven en blinden.

Assistentie is alleen toegestaan wanneer een kiezer door een fysieke beperking niet zelfstandig kan stemmen. Voor het overige is het landelijk niet toegestaan dat iemand meegaat in het stembokje. Wellicht is dat maar goed ook.

Het college heeft overleg met de logistieke partner. Het college vindt dat absoluut belangrijk en neemt dit ook mee.

2100 Of eerdere verkiezingen mogelijk zijn? Wanneer er eerder verkiezingen zijn, zitten de noodzakelijke maatregelen wel voorin het hoofd van het college; dat zal helpen. Of het college dan al de 10 lokalen in de 10 wijken goed heeft, is niet het geval.

Daarvoor zal twee jaar nodig zijn om dat op een goede manier te doen; voorjaar 2026. Het college streeft ernaar. Het Rekenkamerrapport heeft het college daarbij goed geholpen.

Gemiste vragen?

Mevrouw Raaijmakers (PvdA) had een vraag gesteld over de hulpmiddelen die weggehaald waren van de openbare ruimte.

2110 **Wethouder Streefland** had hetzelfde bericht gelezen van de voorzitter van de cliëntenraad; ze neemt het op met haar collega mobiliteit en de afdeling VTH. Dit vraagt fijngevoeligheid van de handhaving.

Tweede termijn

De voorzitter vraagt ook aandacht in deze termijn voor welk gevolg de raadsleden aan deze commissievergadering willen geven.

De heer Maas (Volt) overweegt een motie. Hij kan daarbij nog geen richting aangeven.

2120 **Mevrouw Raaijmakers** (PvdA) wil inhoud geven aan de definitie van toegankelijkheid met behulp van een motie zodat duidelijk is wat het stadsbestuur bedoelt met toegankelijk in dit verband.

Wethouder Streefland beantwoordt een eerder gestelde vraag. Zij houdt het voor mogelijk dat het college de raad eerder kan voorzien van een Plan van Aanpak; de Utrechtse vorm, het raadsbesluit. Daarna heeft het college zes weken de tijd om een Plan van Aanpak te maken. Zij overweegt dat het een idee is om over het Plan van Aanpak na te gaan of de raad daarmee tevreden is en dat de raad dan zal bepalen op welk moment hij daarop een vervolg wil.

2130 **De heer Maas** (Volt) moet het nog bezien.

Toezeggingen

De toezeggingen komen terug in het Plan van Aanpak.

Conclusies

De voorzitter concludeert dat dit raadsvoorstel met de B-status doorgaat naar de raad voor maximaal 15 minuten.

De heer Maas (Volt) zal na maandag aanstaande laten weten of de fractie dit wil agenderen.

De voorzitter sluit hiermee de vergadering om 16.37 uur.

2140

De volgende vergadering is op 17 oktober 2024.

TOEZEGGINGENLIJST:

Naar aanleiding van agendapunt 10: Voortgangsbrief aanpak Agenda tegen uitbuiting 2023 zegt de wethouder toe:

een separate raadsbrief te blijven sturen over de voortgang op dit onderwerp. In het eerstvolgende voortgangsbericht wordt o.a. aandacht besteed aan:

2150

- de samenwerking met het Rijk en de rol van Utrecht in de regio;
- toevoeging van recidievecijfers,
- Indien mogelijk: wat we kunnen doen tegen arbeidsuitbuiting bij ongedocumenteerden.